

TISKOVINA

Poštšina plačana pri pošti Slovenj Gradec

Cena: 2,90 EUR

leto: XLIV | maj 2012 | številka: 5

**GOZDNO
GOSPODARSTVO**
SLOVENJ GRADEC D.D.

Viharnik

• Gozdarstvo • Kmetijstvo • Veterina • Čebelarstvo • Zdravstvo • Lesarstvo • Šparovni kotiček

• Leto je naokoli • To smo mi • Malha smeha • Razširimo obzorja • Spominjamo se jih

Listnica uredništva

Korenine ima tudi
uspešno podjetje

Ida Robnik

Začetek meseca maja z lepim vremenom in emocijami iz preteklih doživljanj teh prazničnih dni, ko smo slavili delo ob kresovih in mlajih ter nato v pričakovanju lepih majskih dni upali (morda), da se zgodi ljubezen, saj maj naj bi bil mesec ljubezni, je letos kalilo vesplošno vzdušje strahu pred prihodnostjo z neprestanimi obveščanji o težavnosti današnjega časa in že občutenimi učinki le-tega. Ob tem človeka misel povede v preteklost in na dejstvo, da vse sloni na nekih temeljih, koreninah. Le katera dejstva in dejanja bi nas privedla v današnjo situacijo, me zanima, in začnem brskati po starih Viharnikih, da morda kaj izvem. Prevzamejo me vsebine, ki z navdušenji opisujejo gospodarske dosežke, socialne vrednote in delavske pravice, kar so temelji prvomajskih parol od leta 1886 dalje.

Berem. Od prvega letnika 1968 pa celo prvo desetletje obvezna čestitka delavcem, njihovim svojcem, upokojujencem, tovarišem ... za delavski praznik. Nato redni prispevki o izobraževanju, štipendiranju, rekreaciji in počitnikovanju v

lastnih počitniških domovih, smučanju na lastnih žičniških napravah, ki jih je Gozdno gospodarstvo gradilo po vsej koroški krajini (npr. odprtje smučarske žičnice v Črni na Koroškem 2. februarja 1972), nadalje več obsežnih razpisov za prosta delovna mesta, obvestila o vodenju postopka za skrajšano delovno dobo sekača; pa na področju gospodarstva: gradnje gozdnih prometnic, že v majski št. leta 1971 ob fotografiji besedilo o gradnji tovarne ivernih plošč skupaj z lesnoindustrijskim podjetjem, decembra leta 1972 objavljen naslov: CLS na Otiškem Vrh prišlo s poskusnim obratovanjem in še nešteti članki o varstvu narave, saj je bilo leto 1972 proglašeno za mednarodno leto varstva narave. Zanimivi so prispevki o uvajanju računalništva v poslovanje in že v enem izmed njih leta 1970 izražena bojazen o možnostih odpuščanj delavcev na nekaterih delovnih mestih zaradi te nove podpore gospodarstvu. In ob zaključku desetletja 1978 ena izdaja Viharnika, posvečena peti obletnici uspešnega delovanja TIP Otiški Vrh, in zadnja številka tega leta in prvega desetletja Viharnika kot zbir in povzetek dosežkov in napredka na vseh področjih, od strokovnega dela na področju gozdarstva do ekspanzije razvoja lesne industrije v regiji ter vzporednih dejavnosti, kot so gradbeništvo, turizem, transport, razvoj kmečkega turizma in ob tem kadrovske rasti, izobraževanja, rekreacije, kulture itd. Naslednje desetletje obeležujejo članki o skupnem gospodarjenju gozdarstva in lesne industrije, velikih investicijah v lesarsko dejavnost ter sanacijah zastarelih žag in nekaterih lesnoindustrijskih obratov. Večkrat so omenjeni stabilizacijski ukrepi, prvič že leta 1980. V letniku 1981 je tudi jubilejna številka ob deseti obletnici uspešnega delovanja koroške Hranilno kreditne službe. V naslednjih letih spet beremo o novih investicijah, posodabljanju tehnologije in z lastnim znanjem, ustvarjalnostjo in inovativnostjo v TIS Pameče pričnejo s proizvodnjo gozdarskih žičničnih naprav s stolpom TVS 1500 ali Transvit. Inovacijam in inventivni dejavnosti takratno podjetje tudi sicer posveča veliko pozornosti. V letu 1988 ekipa strokovnjakov v TIS Pameče uresniči še en projekt: gozdarsko žičnico MOBIL 2500 in naslednje leto prejme na sejmu gozdarstva v Kranju dve zlati plaketi za zgibni traktor GT 70 in bremenski voziček ABV 1500.

Po šestnajstih letih skupnega gospodarjenja gozdarstva in lesne industrije v regiji se leta 1989 panogi združita in pod vplivom prihajajočega novega družbenega sistema oblikujeta v različne nove formacije. Letnik 1990 že prinaša naslove, v katerih najdemo izraze »delovni viški«, presežni delavci; in ob nastanku nove države leta 1991 ob evforiji in pričakovanjih boljšega jutri tudi bojazni za izgubo dela, nešteti novi predpisi in zakoni, ki zajamejo tudi gozdarstvo in kmetijstvo. Rojstvo nove države, novega sistema in spet novi izrazi, kot so denacionalizacija, privatizacija itd. Pomislim, da je to podstat današnjih težav in bojazni v nekaterih družbah, pa vendar beremo dalje spet o gospodarski rasti, napredku, vse do danes. Preveč bi bilo v tem uvodniku naštevati vse nove investicije v koroškem Gozdnem gospodarstvu, ki je eno izmed redkih podjetij, ki si to upa tudi v današnjem kriznem obdobju in uspešno gospodariti. In zagotovo so uspešno gospodarjenje v preteklih desetletjih in vlaganja v razvoj dejavnosti, skrb za delavce in njihove potrebe privedli do današnje uspešne družbe in verjamem, da so delavci Gozdnega gospodarstva Slovenj Gradec, d. d., tudi letos z veseljem praznovali praznik dela.

**GOZDNO
GOSPODARSTVO
SLOVENJ GRADEC D.D.**

Lastniki gozdov!

Potrebujete nekoga, da za vas izvede posek in spravilo lesa? Morda iščete koga, ki bi za vas prevzel celotno organizacijo od poseka do prodaje lesa ali pa ste morda razmišljali o prodaji lesa na panju?

Gozdno gospodarstvo Slovenj Gradec, d. d., v koroških gozdovih opravlja sečnjo in spravilo lesa ter vsa gozdnogojitvena in negovalna dela. Nadalje skrbi za načrtovanje gozdnih cest ter gradnjo gozdnih vlak in rekonstrukcijo starih vlak. Cilj podjetja na področju sečnje in spravila je postopno povečanje strojne sečnje s procesorsko tehnologijo na terenih, ki to omogočajo. Takšna tehnologija omogoča poleg varnega dela v gozdu in optimalnega krojenja lesa manjše poškodbe gozdnih tal in intenzivnejše izkoriščanje lesne biomase.

Gozdarske storitve:

- sečnja
- spravilo
- gojitvena dela
- prevoz lesa

Podjetje odlikujejo:

- kratek dobavni čas kot rezultat popolne prilagodljivosti proizvodnje zahtevam kupcev
- zadovoljitev vseh kupčevih potreb iz enega mesta
- dolgoletne izkušnje
- strokoven kader
- dobra tehnična opremljenost
- dobra prilagodljivost vsem terenskim razmeram
- možnost prevoza lesa do kupca
- konkurenčne cene
- poštena izmera lesa
- zanesljivo in hitro plačilo
- odkup vseh vrst sortimentov
- takojšen odvoz lesa

Odkup lesa

Od gozdnih posestnikov in drugih pravnih oseb odkupujemo vse vrste oblega lesa iglavcev in listavcev po konkurenčnih odkupnih pogojih.

Kontakti:

Vodja:

Ernest Ruter, tel.: 041 742 154

Pomočnik vodje gozdarstva:

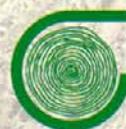
Branko Arl, tel.: 041 655 993

Vodja odkupa in odkup od pravnih oseb:

Božo Vrhnjak, tel.: 031 575 172

Odkupovalec na terenu Koroške:

Robert Uršej, tel.: 051 606 872

**GOZDNO
GOSPODARSTVO
SLOVENJ GRADEC D.D.**

Informativni gozdarski storži v marcu in aprilu 2012

Gorazd Mlinšek, univ. dipl. inž. gozd.
ZGS OE SG

Za nami sta dva spomladanska meseca – marec in april. Marec je bil zelo lep in padavinsko zelo skromen in suh. Prevladovalo je predvsem lepo jasno do delno jasno vreme. Korošice in Korošice je dež v marcu rahlo ovlažil v obliki lokalno različnih kratkotrajnih neviht samo 18., 29., 20., in 25. marca. **Zaradi suhega vremena je bila 7. marca 2012 razglašena velika požarna ogroženost v naravnem okolju. Prepoved kurjenja in poostren nadzor sta trajala do 20. marca.** Najnižje marčevske dnevne

Postavljanje mreže Trinet na Riflovemu vrhu (z leve Danijel Borkovič, Gregor Meterc)

temperature so bile med -6 in 9°C , najvišje dnevne pa med 7 do 22°C (30. 4.). **Velike nenadne temperaturne razlike ne vplivajo samo na občutljive ljudi, narava se na svoj način odziva na ekstreme (pojav raznih škodljivcev, bolezni, drugo).**

Bolj moker, vendar manj kot se za četrti mesec v letu spodobi, je bil letošnji april. Proti jutru je 1. aprila snežna nevihta pobelila pobočja nad nadmorsko višino 800 m (2–4 cm). Padavine so se po

Ribnik na Brdinjah

4. aprila v koroški regiji pojavljale v obliki lokalnih rahlih neviht in dežja. V različnih časovnih presledkih nas je močil dež do 25. aprila. Zadnji aprilski dnevi so bili lepi in za ta čas zelo topli. V aprilu so bile najnižje dnevne temperature od -3°C (9., 10. 4.) do 12°C , najvišje dnevne pa od 5 do 26°C (29. 4.). Tudi v višjih predelih se je v teh dneh zrak segrel čez 15°C , na Rogli so 29. aprila izmerili 17°C . Sončni žarki so segreli tudi zemljo, v Šmartnem pri Slovenj Gradcu so 29. aprila izmerili temperaturo tal v globini 10 cm $13,3^{\circ}\text{C}$. Vegetacija je postala bolj živahna.

In kakšne so bile aktivnosti gozdarjev? V marcu so potekale intenzivne priprave na spomladansko sadnjo v zasebnih in državnih gozdovih. Potrebno je bilo uskladiti planirano količino sadik z razpoložljivimi finančnimi sredstvi. Sadjna je potekala v aprilu. Lastnikom gozdov ZGS financira planirane sadike iz proračunskih sredstev, sofinancirano je tudi delo. Iz teh sredstev je financirana načrtovana zaščita sadik. Sofinancirano je tudi delo omenjenih postavk. Zategovanje finančnega pasu bo občutno tudi v vlaganjih v gozdove. Zanemariti pa ne smemo preventivnega in ostalega varstva. Zato so v nižinskih predelih, kjer so postala bolj opazna lanska žarišča po lubadarjih napadenih smrek, revirni gozdarji konec marca in v začetku aprila postavili prve kontrolno

lovne škatlaste pasti. **Podlubniki so postali zelo aktivni do nadmorske višine 1000 m (sončne lege) zadnje dni v aprilu.**

Lastnike gozdov in izvajalce sečnje opozarjamo, da je potrebno upoštevati navodila revirnih gozdarjev o popolni izvedbi gozdnega reda na sečiščih (zimski sečnja bi morala biti

Udeleženci GG Slovenj Gradec (z leve) Jure Čas, Brane Dolinšek in Ernest Ruter na predstavitvi izdelkov BASF na Pečkah (Mariborsko Pohorje)

zaključena do 31. marca), pravočasni sanaciji lubadarskih žarišč in drugega poškodovanega drevja v dobro gozda in našega bivalnega okolja. Nenadne klimatske spremembe in sproščena mednarodna trgovina z lesom in rastlinami omogočajo pojav in razširitev najrazličnejših škodljivih organizmov v naše okolje. Ne pozabimo, da lahko v primernih klimatskih razmerah podlubniki in drugi škodljivi organizmi in dejavniki (kombinacija različnih vplivov) ogolijo večje površine gozda!

Zelo živahno je postalo zadnji teden tudi na Riflovemu vrhu pri Prevaljah. **Že četrto leto so se zadnji teden v aprilu prebudile (preobrazba v odrasle žuželke) ose zapredkarice.** V marcu smo s pomočjo štetja nimf in pronimf v zemlji ugotovili, da je v njej v primerjavi s prejšnjimi leti manj osebkov, letošnje rojenje pa je bilo zelo močno. Lotili smo se preventivnih ukrepov obvladovanja teh zanimivih žuželk (obnova in lepljenje lepljivih trakov, škropljenje lepila v spreju). Zanimiva bodo dogajanja v maju in juniju na območju os zapredkaric!

O varstvu gozdov in obvladovanju podlubnikov s pomočjo kontrolno lovnihi pasti in mrež smo razglabljali gozdarji 7. aprila 2012 v Mariboru in na Pohorju na

strokovnem srečanju firme BASF. Predstavili so nam nove izdelke: Trinet pasti, Compillon mreže (za prekrivanje hlodovine) in škatlaste pasti.

Za spremljanje dogajanj v gozdnem prostoru, predvsem pa evidentiranje in poročanje o škodljivih organizmih, smo zadolženi tudi vodje odsekov za gojenje in varstvo gozdov (ZGS). Kot fitosanitarni pregledniki smo imeli 15. marca 2011 na Kmetijskem inštitutu v Ljubljani ponovno usposabljanje iz zdravstvenega varstva rastlin.

Člani Društva lastnikov gozdov Mislinjske doline so imeli občni zbor 16. marca 2012. Njihovo srečanje je popestril s predavanjem vodja odseka za gozdno tehnologijo (OE Slovenj Gradec) Hinko Andrejč. Spregovoril jim je o vzdrževanju gozdnih cest in njihovem financiranju.

Pahernikovi gozdovi so zanimiv učni objekt za študente gozdarstva in gozdarske in druge strokovnjake. 5. aprila so imeli terenske vaje pod vodstvom prof. dr. Jurija Diacija študentje gozdarstva. Koroški gozdarji so sprejeli študente na Grmovškovem domu. Vodja ZGS OE Slovenj Gradec Milan Tretjak jih je seznanil z gozdovi in delom gozdarjev v območni enoti, direktor GG Slovenj Gradec Silvo Pritrznik pa je predstavil

Mrtvo-živi bukov panj

delo in vizijo njihovega podjetja. V Pahernikovem gozdu so jih strokovno vodili Maks Sušek, Zdenka Jamnik, Jerneja Čoderl in Ivan Skerlovnik.

Velik pomen imajo v slovenskem prostoru tudi varovalni gozdovi. V Ljubljani in gozdovih KE Bohinjske Bele je potekala 12. in 13. aprila 2012 delavnica o varovalnih gozdovih – presoja naravnih nevarnosti, načrtovanje in gospodarjenje v teh gozdovih.

V gozdu na Riflovemu vrhu smo v aprilu 2012 postavili kamp posebne vrste. Biolog in entomolog Marteen de Groot (GIS) je ob pomoči revirnega gozdarja Franja Šterna postavil posebni šotor za lovljenje krilatih žuželk (tudi zapredkaric), Gregor Meterc in Danijel Borkovič (oba iz BF, Oddelek za gozdarstvo in obnovljive gozdne vire) pa sta postavila v območju zapredkaric osem Trinet mrež brez nosil v obliki trikotnega šotora. Upam, da bodo »šotori« pripomogli k nadaljnjemu raziskovanju os zapredkaric in drugih žuželk.

Dvomesečni informativni gozdarski storži so bolj varstveno obarvani in nekoliko krajši, kar pa ne pomeni, da gozdarji v marcu in aprilu nismo bili zelo aktivni. Nalog in zadolžitev je vse več! Morda pa se bodo drugače »zabeljeni« majski storži.

Členci 2. OŠ Slovenj Gradec na GUP Tičnica

Nov poslovni objekt podjetja Duler

Marta Krejan

O podjetju Duler smo že pisali, si pa Dulerjevi vsekakor ponovno zaslužijo nekaj vrstic v Viharniku. Tudi zato, ker smo prisostvovali odprtju njihovega novega nekoliko neobičajnega poslovnega objekta. V njem se povezuje več materialov, od katerih vsak na svoj način prispeva k dobremu počutju ljudi in zanimivi celoti na sploh.

Podjetje Duler je družinsko podjetje, ustanovljeno leta 1986, ki se je skozi čas iz manjše obrtne delavnice razvilo v podjetje z več kot tridesetimi zaposlenimi. Nenehna rast podjetja je pripeljala do odločitve, da se izoblikujeta nov koncept in videz poslovnih prostorov, ki ustrezata skoncentrirani proizvodnji na enem mestu ter pomenita neposreden stik vseh oddelkov podjetja, saj je to ključno za uigrano delovno ekipo.

Podjetje se ponaša s tehnično zahtevnimi izvedbami jeklenih konstrukcij, zvarjencev, mehanske obdelave, sledi najzahtevnejšim standardom, ki določajo postopke izdelave ter skuša kar se da najbolj ustreči potrebam in željam kupcev. Z mehansko obdelavo podjetje uspešno nastopa tudi na tujem trgu. Njihova strategija in vizija sta, da ohranijo stare in pridobijo nove naročnike predvsem na račun kakovosti. V podjetju se zavedajo, da bodo za dosego takšnega cilja morali vložiti še veliko truda in trdega dela. Obseg traktorske nadgradnje, izdelane v podjetju Duler, zadošča kriterijem pri kandidaturi za nepovratna sredstva po Ukrepu za povečanje gospodarske vrednosti gozdov iz programa razvoja podeželja 2007–2013. Ena izmed karakteristik podjetja je namreč ta, da so ravno dovolj majhni, da se lahko prilagodijo trenutnim zahtevam trga, in ravno dovolj veliki, da lahko prevzamejo nove delovne izzive ter svoje znanje dopolnjujejo.

Poleg storitev, ki so jih izvajali v podjetju za znane kupce, se v zadnjih letih posvečajo tudi razvoju lastnih izdelkov. Podjetje vse bolj teži k povezovanju s kooperanti in z ostalimi podjetji iz podobne, kovinarske branže, kakor tudi k sodelovanju s podjetji, ki izvajajo druge dejavnosti. Eden takšnih poskusov sodelovanja in mreženja se kaže v

sodelovanju v konzorciju RACE KOGO (Razvojni center koroškega gospodarstva).

Kot cilj si je podjetje Duler zadalo predvsem ohranjanje že obstoječih delovnih mest ter možnost novih zaposlovanj, na poslovnem področju pa želijo ostati kakovosten ter zanesljiv in zaupanja vreden partner.

»Še posebej je pomembna vključitev lesa v naše okolje, za kar gre zahvala podjetjema GG Slovenj Gradec in novemu partnerskemu podjetju RACE KOGO z družbeniki, s katerimi razvijamo in raziskujemo nove možnosti na tem področju. Naj RACE KOGO vsem družbam v Sloveniji postane dober vzgled na področju povezovanja in mreženja ter ustvarjanja novih znanj in delovnih mest,« je v svojem govoru ob odprtju povedal direktor podjetja Jernej Duler. Svoj del pri tem projektu sta prispevala tudi Občina Slovenj Gradec in Ministrstvo za gospodarstvo, ki spodbujata takšne projekte z željo, da bi se ustvarili pogoji, ki bi slovenskim podjetjem omogočali nadaljnji razvoj in rast ter konkurenčnost na trgu. Tako kot njima, je direktor podjetja Duler izrekel zahvalo tudi svoji družini in vsem, ki prispevajo k temu, da podjetje živi in napreduje, ter svoje besede sklenil optimistično: »Kljub težkim gospodarskim časom strmimo naprej in uresničujemo svoje sanje.«

Trak sta prerezala direktor podjetja Jernej Duler in podžupan MO Slovenj Gradec Bojan Mestek

Jeklo in les ...

Deteljica

Združenje ekoloških pridelovalcev in predelovalcev

Martina Cigler

Da ima ekološko kmetijstvo pri naravnem načinu pridelave in predelave hrane pri nas in po svetu vse večji pomen, ni več bajka. Z ekološkim načinom kmetovanja se ukvarja veliko število kmetij tudi na Koroškem. V želji, da v čim večjem obsegu prodrejo na slovenska tržišča tako pri nas kot v tujini, so se ekološki kmetje pričeli povezovati v razna društva. Eno takih je Deteljica.

Predsednik Deteljice Jože Ledinek mi je povedal naslednje: »Z ženo in sinovoma smo se v ekološki način kmetovanja vključili že na samem začetku, tj. leta 1998, in prvo kontrolo na naši kmetiji so izvedli že leto kasneje.« Ker je cela družina ekološko usmerjena, na njihovi kmetiji niso nikoli uporabljali sintetičnih pripravkov za varstvo rastlin in tudi ne mineralnih gnojil. V okviru svoje kmetije ima Jože registrirano predelavo sadja, ki ga pridelajo na 1,5 ha velikem travniškem sadovnjaku z visokodebelnimi sadnimi vrstami. Iz sadja stiskajo mošt in razne vrste kisa, posebnost kmetije sta lesnikov mošt in kis. Imajo nekaj žit in oljnic, na več kot enem hektaru pa pridelujejo zelenjavo v odprtih in zaprtih prostorih. Od živine imajo nekaj goveda in drobnice, posebej ponosni pa so na avtohtono štajersko kokoš. Vsi zainteresirani lahko pridelke družine Ledinek kupite vsako soboto v hipermarketu Mercator v Slovenj Gradcu. V lanskem letu je Jože Ledinek postal predsednik Združenja ekoloških kmetov Deteljica, zlasti zaradi tega, da bi lahko kmetom pomagal pri iskanju trga, v veliko pomoč pa mu je inž. zootehnik Mitja Zupančič, svetovalec pri KGZ Celje.

Kaj Deteljica sploh je?

Deteljica je društvo ekoloških kmetov, ki pokriva področja od Kozjanskega do Črne. Trenutno je vanjo včlanjenih 175 kmetij oziroma 236 članov. Cilji deteljice so širokega spektra. Eden od glavnih je, da bi individualne posameznike, ki se ukvarjajo z ekološkim kmetijstvom, združili v skupine, razvrščene po različnih proizvodnih panogah. Tako že načrtujejo, da bodo na ekološke kmetije poslali

posebne vprašalnike in ankete, s pomočjo katerih bodo lažje formirali določene skupine. Formirali so že skupino za proizvodnjo rdečega mesa, kar izvajajo Košaki Maribor in Celjske mesnine. Ker je veliko povpraševanje po ekološki zelenjavi, bodo v prihodnosti ustanovili tudi skupino za pridelovanje zelenjavnic. Ekološko pridelano zelenjavo bodo tako ponudili vrtcem, osnovnim šolam in domovom starostnikov. Glavni cilj pa je seveda dovolj velika ponudba ekološke hrane, saj je tuje tržišče s tovrstno hrano bolj agresivno, sami pa ne bi radi zamudili priložnosti prodora z domačimi pridelki na slovenskem tržišču.

Jože Ledinek v akciji

Kaj Deteljica omogoča članom?

Deteljica članom, tj. ekokmetom, omogoča boljši prodor na trg, sodelovanje v skupini je uspešnejše kot individualizem, članom omogoča tudi določene ugodnosti pri nakupu ekoloških semen, krmil in mehanizacije, država pa jim bo v prihodnosti omogočila pridobiti sredstva za mehanizacijo v zelenjadarstvu, saj večina pridelovalcev dela opravlja ročno, kar pridelek podraži.

V okviru Deteljice organizirajo tudi različna strokovna izobraževanja z domačimi in tujimi strokovnjaki s področja ekokmetijstva, strokovne izlete, na katerih si kmetje lahko izmenjujejo izkušnje, spoznajo novosti ipd. Zelo zanimiva so mesečna obvestila z nasveti in ekološko borzo, na kateri lahko kupujejo in prodajo ekološko pridelana živila, v bodočnosti pa bodo posodobili spletno stran društva, tako da bo vsak lahko našel informacije o njihovem delu

in zanimivostih. Za boljše spoznavanje in izmenjavo izkušenj bodo letos organizirali tudi piknik.

Kaj se v okviru Deteljice še organizira?

V okviru društva se med drugim organizira tudi tržnica, imenovana Bioužitek, kjer se člani oz. slovenske ekološke kmetije z blagovno znamko Biodar predstavljajo v hipermarketu Mercator v Slovenj Gradcu. Organizirali bodo tudi različna izobraževanja za zainteresirane kmete, ki so pa tudi izobraževanja o pomenu ekološkega kmetovanja na šolah. Organizirajo tudi več t. i. promocijskih sejmov, kot je

Altermed v Celju, podeželske sejme v Ljubljani in tudi v tujini, kot je na primer Bio Alpe Adria v Celovcu v Avstriji.

In za konec?

Na koncu je Jože dejal, da je ekološko kmetijstvo prihodnost, prihodnost pa je tudi v povezavi ekokmetov v društva, kakršno je Deteljica, saj posameznik na tržišču sam zaradi konkurence težko uspe. Zato bi rad v Deteljico povabil čim več kmetov in tudi ostalih ljudi, ki se navdušujejo nad ekološko pridelanimi živili.

Naj opozorim na to, da bo 25. junija 2012 v Mežici potekal »Biodan«, na katerem se bodo predstavili ekokmetje s Koroške in iz Avstrije, v Mežico pa bo prišel tudi predsednik društva Biodar, ki se ukvarja s pridelavo bio refoška. Vsi lepo vabljeni!

Na kmetiji Prajs

Martina Cigler

Po turobnem deževnem dopoldnevu se je napravil lep sončen popoldan. Tako sem jo zopet mahnila v Libeliče, kjer nameravam obiskati še kar nekaj kmetij. Po poti sem opazovala prelepo zelenečo in cvetočo okolico in bila navdušena: vse raste, brsti ... Pot me je zanesla na kmetijo Prajs, kjer me je najprej navdušila stara kaša s skoraj 200 let staro prešo, pa tudi sicer me je navdušila urejena okolica kmetije.

Sprejela sta me vedra gospodarja kmetije Peter in Bernarda, otrok, ki sta že oba študenta, ni bilo doma. Takole sta povedala: »Na tem mestu sega zgodovina kmetije v leto 1700, kar je kar lepo obdobje, saj gre za več kot 300 let. Vseskozi so se rodovi na tem posestvu menjavali.« Gospodaričin rod se je pričel

Gospodarsko poslopje

z naslednikom kmetije Bernardinim pradedkom Rudolfom Štavdekerjem, ki je imel nezakonsko hči s Tičlerjevo Marijo, ta hči je bila Bernardina babica, ki je zaradi prezgodnje smrti Rudolfa in njegovih zakonskih otrok podedovala kmetijo. V spomin na tragedijo, v kateri so izgubili življenje, so na križišču Libeliče-Strojna dali zgraditi kapelico, t. i. Prajsov križ. Tako je na kmetiji zagospodarila Bernardina babica Marija Pongrac, ki se je poročila s Florjanom Pšeničnikom s kmetije Požeg na Strojni. Imela sta štiri hčerke, od katerih je doma na kmetiji ostala starejša, to je bila gospodaričina mama Marija, ki se je poročila z Miklovim Anzijem iz Jamnice. Ukvarjala sta se z mlekarstvom in pridelavo krompirja ter z gozdarstvom. Imela sta dva otroke, hčerki, od katerih je ena že v sedmem razredu zbolela in ostala priklenjena na posteljo. Tej sestri je ime Marija. Leta 2004 je po mamin smrti kmetijo prevzela Bernarda, mlajša sestra. Bernarda je od leta 1987 poročena s Petrom Gorenškom, ki prihaja z manjše kmetije z Brdinj. Tako ima vsak rod svoj priimek, ker so kmetijo kar nekaj rodov nazaj podedovale same hčerke. Peter in Bernarda imata še 17 ha zemlje, od tega je 9 ha gozda. Opustili so pridelavo mleka in sedaj redijo teleta. Imajo šest krav dojilj in sedem telet in zaenkrat bodo tak stalež živine obdržali. Prašičev imajo pet za lastne potrebe. Imajo tudi travniški sadovnjak z nekaj drevesi. Sadje prodajo. Včasih so pridelovali jedilni krompir in z njim oskrbovali dve šoli na Ravnah, nekaj pa so ga imeli za prosto prodajo. Pravita, da

Prajsova domača hiša

Prajsova kašča

Peter in Bernarda

so sedaj slabi časi za prodajo krompirja, zato posadijo z njim le dva ara za domače potrebe. Od krmnih žit pridelujejo koruzo in tritikalo. Vso krmo za živino pridelajo sami. Gospodar Peter hodi v službo v podjetje Metal na Ravnah na Koroškem.

Peter in Bernarda nista zadovoljna z zdajšnjo kmetijsko politiko in odloki občine, ki jim hoče obdelovalne površine obdavčiti kot stavbno zemljišče. Upata, da se bodo težave nekako dale odpraviti. Kot že rečeno, imata dva otroke, oba študenta. Blažka je v 5. letniku medicinske fakultete v Mariboru, sin David pa v 2. letniku študija ortotike in protetike v Ljubljani. Oba otroka veliko pomagata. Kdo bo nasledil kmetijo, pa še ne vesta, verjetno David. Blažka je 4. letnik namreč opravila na Dunaju in tam ji je bilo všeč, vleče jo v svet.

Maj je za čebele raj

Janez Bauer

Konec je deževnih dni, mimo so svetniki pa tudi Zofka je že rekla svoje. Sedaj je čas, da naše čebelice pridejo na plan. Travniki so zacveteli, tudi gozdovi so ozeleneli. Zacveteli so borovnica pa regrat in sadno drevje in naše čebelice se kar ne morejo odločiti, na katero rožico bi sedle in se napile žlahtne medicine.

Aprilsko vreme je kar temeljito zavrlo njihov razvoj, zato pa je maj najlepši mesec in naše čebelje družine se silovito razvijajo. Dobra mlada matica sedaj zalega tudi tisoč mladih čebel na dan in panji so čedalje bolj polni. Tudi sati v medišču so se že pričeli polniti z žlahtnim cvetličnim medom. Konec meseca, če že ne prej, bo treba potočiti, ker potem lahko pričakujemo medenje smreke. Polne roke dela imajo naše čebelice, z njimi vred pa tudi čebelar. Dnevno je treba spremljati njihov razvoj. Marsikje bo ob silovitem razvoju panj postal premajhen in čebele se bodo odločile za roj.

Čebelji roj je naravno razmnoževanje čebelje družine. Kadar jim je v panju pretesno, se čebele pričnejo pripravljati na roj. Čebele iz voska zgradijo malo večje celice – matičnjake. Matica jih zaleže in čebele krmilke jih takoj začnejo krmiti z matičnim mlečkom. Po devetih dneh celico zaprejo in petnajsti dan se iz takega matičnika izleže mlada matica. Takrat se čebelja družina v panju razdeli na dva dela. Polovica čebel s staro matico izleti iz panja in naredi prostor mladi matici. To se običajno zgodi okrog poldne, včasih tudi prej ali malce kasneje. Temu pravimo, da čebele rojijo in iz panja izleti roj. Ne poletijo daleč. Na bližnje drevo ali grm se usede stara matica in okrog nje se zberejo vse njene čebele.

Tukaj čebelji roj počaka kakšno uro ali dve, včasih tudi kak dan. V tem času nekaj čebel išče prostor za nastanitev roja. Lahko je drevesno duplo, štor ali pa kar luknja v zemlji. Marsikdaj najdejo tudi kak prazen panj in na čebelarjevo veselje se roj naseli v njem. A to bolj poredko. No, v tem času, ko čebele sedijo na bližnjem drevesu, ima čebelar čas, da jih preseli v svoj čebelnjak. Pravimo, da čebele ogrne, to pomeni, da jih strese v zabojček in odnese v nov panj v čebelnjaku. Pri ogrebanju moramo paziti, da zraven čebel v zabojček stresemo tudi matico, drugače čebele iz panja pobegnejo nazaj

k njej na vejo. Ko je matica v zabojčku, se vanj vselijo tudi vse druge čebele. To opazimo po tem, da čebele na robu zabojčka obrnejo glave v notranjost in mirno ventilirajo zrak. Med tem časom, ko se čebele zbirajo v zabojčku, moramo pripraviti panj za naselitev nove čebelje družine. Že od prej mora biti panj čist in razkužen, sedaj pa vanj nastavimo okvirje z neizdelanimi satnicami. Kakega starega satja ni potrebno dodajati, saj bodo čebele v dnevno dveh zgradile novo satovje. Tudi v kakšno klet jih ni potrebno nositi, če smo sigurni, da so čebele iz našega čebelnjaka in da so zdrave. Ko imamo okvirje s satnicami pripravljene in so vse čebele v zabojčku, zabojček s čebelami prinesemo do zadnje strani panja in jih vsujemo na satnice. Kar malo udarimo po zabojčku, da bodo vse skupaj z matico zlezle v nov panj. Malo jih tudi pokadimo, da se hitreje združijo in nato zadnjo stranico zapremo. Vhod v panj mora biti odprt, saj bodo že drugi dan zjutraj čebele veselo izletavale iz novega panja in si ogledovale okolico. Čez dan ali dva malo preverimo, koliko satovja so že zgradile, in jih nakrmimo. Čebelja družina mora imeti ob sebi vedno vsaj pet kilogramov medene zaloge. Na ta način se je z rojenjem čebelji rod ohranjeval skozi tisočletja in ta edinstvena oblika razmnoževanja se bo ohranjala tudi naprej.

Angleški buldog

Martina Sušec Valentar, dr. vet. med,
VP Slovenj Gradec

Pasma angleški buldog izvira iz srednjega veka, in sicer iz pasme stari azijski mastif. Že samo ime pove, da so si po zunanosti podoben biku, kar nakazuje tudi močno okostje, zaradi njihove moči pa so jih do 19. stoletja uporabljali v arenah v borbah z biki. Danes je ta buldog tipični družinski pes, živi pa povprečno od 8 do 10 let.

Angleški buldog je kratkonog, širok, s široko in orjaško glavo. Zaželeno teža psa se giblje od 25 do 35 kg (samci in samice), vendar so danes nekoliko težji. Plečna višina se giblje med 30 in 35 cm. Lobanja je prav tako široka z okroglimi ličnicami, ki segajo ob straneh čez oči. Koža je po vsem telesu gubasta. Gobec imajo kratek in topo potlačen nazaj (ko so v bojih z biki ugriznili, so zaradi te oblike gobca lahko dihali). Smrček imajo črn in s širokimi nosnicami, zgornje ustne so povešene, zobovje z režastim ugrizom, okrogle temne oči so močno razmaknjene, uhlji so majhni, tenki in rožasti, vrat je kratek. Dlaka je gosta, kratka, gladka in sijoča, rjave barve v vseh odtenkih, bela ali tigrasta. Karakterno so prijazni, živahni in nežnega značaja kljub svoji robustni podobi. Zelo radi imajo otroke, vendar pa so dokaj neposlušni in trmast, zato potrebujejo potrpežljivega lastnika. Zelo dobro se prilagajajo drugim živalim. Njihova dnevna oskrba obsega redno krtačenje, striženje krempljev, čiščenje ušes in gub ter občasno kopanje. Zaradi svoje zunanjosti imajo kar dosti zdravstvenih težav. Zaradi kratkih dihalnih poti imajo motnje z dihanjem, zaradi velike teže na kratkih okončinah pa težave z gibalnim sistemom (displazija kolkov, ohromelost sprednjega telesa, swimmerjev sindrom), pojavljajo se tudi kožna in očesna obolenja. Številne psice te pasme so neplodne, pri kotenju je zaradi velike glave mladičev pogost carski rez, zato so buldogi danes sorazmerno dragi.

Vir: <http://svet-zivali.forumsl.net/t61-angleski-buldog>

Paint konji

Ko se je narava poigrala z barvami

Nevenka Knez

Že od nekdaj so mi všeč konji. Priložnost je nanek, da sem se poročila z velikim ljubiteljem konj in tako so z njim vred na našo malo kmetijo prišle tudi te krasne živali. Najprej smo se zaradi otrok odločili za nižjega ponija, kasneje pa se je mož odločil za toplokrvne križance rjave lisaste barve. Kljub njihovem mirnemu temperamentu in dobremu značaju, ki hitro osvojita srca ljubiteljev živali, pa je bila moževa želja po konju čistokrvne pasme *paint horse* vedno močnejša.

Paint konji se namreč pojavljajo v raznovrstnih barvah in nešteti vzorcih. Njihova dlaka je po navadi kombinacija bele barve z osnovnim barvami, ki so skupne tudi drugim konjem. Vsak *paint* konj ima svoj vzorec in znamenja, ki niso enaka nobenemu drugemu barvnemu vzorcu.

Pred nekaj tedni smo domov pripeljali čistokrvnega *paint* konja, in sicer kobilu z imenom Pipi, ki je kljub neujahanosti naši otroci v njenem sedlu niso niti malo motili. »Še nekaj tednov, pa bo vodljiva kot najboljši avto,« je optimističen moj mož, ki jo iz dneva v dan počasi in potrpežljivo ujahava.

Kobila Am Chessolena Piper po barvi in lisah spada v skupino *tobiano paint* konjev.

Ameriški *paint* konji imajo zgodovino, ki je edinstvena med pasmami konjev vsega sveta. Nekdaj nepriznani značilni vzorci pogojujejo neponovljivost posameznega *paint* konja oz. njegovega barvnega vzorca dlake. Dandanes je reja ameriških *paint* konjev ena najhitreje rastočih na svetu. Če smo se pripravljani naučiti kaj več o *paint* konjih, kaj kmalu spoznamo, da imajo ti konji nekaj več kot le lepo telesno konstrukcijo in zanimivo barvo dlake, kar naj bi jih naredilo za ene izmed najbolj priljubljenih pasem konj. Register *paint* konjev vodi American Paint horse Association – APHA (ameriško Paint horse združenje). Uradno zapisana zgodovina združenja sega v leto 1962. Iz samo nekaj sto *paint* konjev, ki so bili registrirani do konca 1962. leta, je število konjev danes naraslo na preko 800.000.

Vzorci *paint* konjev

Uradno so priznane tri vrste *paint* konjev: *tobiano*, *overo* in *tovero*.

Tobiano (*tow be yah' no*)

Lise na glavi so enako izrazite kot pri enobarvnih konjih; glava je lahko enobarvna ali pa ima konj na čelu belo liso, zvezdo, ozko črto ali poljubno belo liso. Pri *tobiano* vzorcu ima konj vse štiri noge bele, vsaj podkolenice. Lise so pogosto ovalne in zaokrožene, raztezajoče se navzdol po vratu in prsnem delu. Razporeditev vzorca daje videz oklepa, ščita. Po navadi ima *tobiano* temno barvo po eni ali obeh bočnih straneh, čeprav lahko prevladuje

ali ena ali druga barva. Rep je pogosto dvobarven.

Overo (*oh vair' oh*)

Vzorec je lahko prevladujoče temen ali bel. Vsekakor pa je zanj tipično, da bela barva ne preide preko konjevega hrbta med vihom in repom. Običajno je temna ena noga ali pa vse štiri. Pomembno je tudi, da ima konj lahko značilno belo znamenje na glavi, npr. belolisast »obraz«. Večinoma imajo *overo* vzorčasti konji neenake, nepravilne in razpršene lise. Rep je navadno enobarven.

Tretji *tovero* (*tow vair' oh*) vzorec ima značilnosti obeh zgoraj opisanih: *tobiano* in *overo*. Nekaterih barvnih vzorcev *paint* konjev ni mogoče umestiti v prvega ali drugega, ker imajo značilnosti obeh, zato so v APHA pred leti poimenovali še tretjega – *tovero*. Običajno ima takšen konj več belega kot obarvanega območja, nekatera so skoraj popolnoma bela. Kontrastne lise so izrazite, ovalne in zaokrožene, podaljšujejo se navzdol po vratu in prsnem delu v obliki oklepa.

Po navadi imajo *tovero* vzorčeni konji temno pigmentacijo okoli ušes, ki se lahko razteza na sprednji del glave ali/in okoli oči. Pogosto ima kontrastno obarvano eno ali obe bočni strani. Možna so obarvanja z različno velikimi lisami na korenu repa.

Zanimivo je, da imata izraza *tobiano* in *overo* španski izvor, prepoznavno povezavo s Cortesom in konkvistadorji, ki so pripeljali *paint* konje v Severno Ameriko v letu 1400. Generacijsko je potrjeno, da eden ali več

dominantnih genov določi *overo* vzorec. Včasih se ta gen izrazi minimalno, npr. kot belolisast »obraz« ali visoko bele noge, zato lahko zanesljivo trdimo, da je *overo* vzorec izrazit. Ker je dejavnik *tobiano* gena dominanten, je torej vsaj eden od staršev *tobiano* vzorčenega konja nosilec *tobiano* gena.

Med strastnejšimi ljubitelji konj se pogosto poraja vprašanje, ali obstaja razlika med *paint* in *pinto* konji in kakšna je. Verjetno ste že slišali oba termina *paint* in *pinto* izmenjaje uporabljena za konja s posebno obarvano dlako. Zamenjava je posledica španskega izraza *caballos Pintos*, ki se pravilno prevede v *paint*. Starejša določila APHA so začasno dovoljevala poimenovanje pisanih konj z angleškim izrazom *paint* ali s špansko besedo *pinto*. Dandanes obstajata oba registra: register *paint* konjev in register *pinto* konjev. Ta različna termina označujeta dva povsem različna tipa konjev, zato enačenje ni dopustno.

Uprava združenja Pinto Horse Association (PtHA) dovoljuje registracijo konj, ki imajo minimalno obarvanost priznana v registru. American Paint Horse Association – APHA priznava za *paint* le tiste konje, ki imajo ustrezni barvni vzorec v osnovnih barvah in registriran rod v enem od treh priznanih registrov: APHA, AQHA in Jockey Club (polnokrvni konji).

Nekateri obarvani konji so lahko dvojno registrirani v APHA in PtHA, če izpolnjujejo rejske standarde, ki jih določata obe organizaciji. Kakor koli, registra nikakor nista sorodna, vsak deluje s svojim vodstvom, z ločenima upravama in raznolikimi pravili ter registracijskimi zahtevami. *Paint* konji so visoki 150–160 cm in težki do 550 kg. *Pinto* konji so visoki 140–145 cm in težki 400–480 kg.

Povzeto po American Paint Horse Association's Guide to Membership & Programs.

Žan Pritrznik in Dejan Zavec pred Lesoteko

Naj zdravnik je gasilec

Franc Areh

Naj zdravnik Koroške Ervin Pečnik je aktiven gasilec

Naj zdravnik Koroške, že dvanajstič zaporedoma, izbor katerega organizira revija Viva, in leta 2009 najbolj priljubljen zdravnik Slovenije, je znova postal Ervin Pečnik, dr. medicine.

Bibi, kot ga kličemo prijatelji, je svojo mladost preživel v domačem Dravogradu. Že v mladosti se je odločil, da bo postal zdravnik in s tem pomagal ljudem do čim boljšega zdravja. Po končanem študiju je bil od leta 1978 pa do 1982 zdravnik v zdravstvenem domu Dravograd. Nadalje je bil direktor Koroškega doma starostnikov Črneče. Do leta 1989 je služboval v zdravstvenem domu Ravne na Koroškem. Leta 1990 je preko Smelta služboval v Libiji, vseskozi pa si je pridobival izkušnje v zdravstvu in leta 1991 pričel svojo zdravstveno pot v Zdravstvenem domu Slovenj Gradec kot uspešen in zelo priljubljen zdravnik. Leta 1997 je postal direktor zdravstvenega doma in to poslanstvo opravljal skoraj petnajst let. Kot zdravnik ni nikoli odklonil pomoči potrebnim, zato ga ni krajana na Koroškem in širše, ki ga ne bi poznal.

Je pa Ervin tudi gasilec in predsednik Prostovoljnega gasilskega društva Dravograd. Prav tako je član upravnega odbora Gasilske zveze Dravograd. Veliko je predaval na raznih tečajih in na tečajih za prvo pomoč.

Kot operativец se spomni velikega požara leta 1967, ko je gorela stara pošta. Takrat se je izkazal za zelo hrabrega. Za svoje delo je prejel številna občinska in državna odlikovanja. Zelo pa je ponosen na značko za 50 let dela v gasilstvu in seveda na plaketo, ki jo je dobil kot gasilski veteran. Gasilstvo pod njegovim vodstvom zelo uspešno deluje, saj PGD Dravograd spada v tretjo kategorijo.

Je pa Ervin tudi velik pristaš športa. Od leta 1966 je aktivno treniral karate in vodil treninge po vsej Sloveniji. Bil je tudi prvi predsednik Karate zveze Slovenije in član predsedstva takratne Karate zveze Jugoslavije. Bibi se s športom aktivno ukvarja še danes. Opravlja razne funkcije po Koroškem in vsepovsod je zmeraj dobrodošel. Naša želja je, da bi bil Ervin Pečnik še dolgo tako aktiven.

»Po rožce v mesto« Ob svetovnem dnevu Zemlje

Peter Cesar, predsednik TD SG

Tudi v Slovenj Gradcu smo obeležili 22. april, svetovni dan Zemlje, na katerega civilne družbe po vsem svetu

opozarjajo že več kot 40 let, prvič leta 1970.

Tokrat smo združili moči Četrtna skupnost Stari trg-mesto, Četrtna skupnost Center in Turistično društvo Slovenj Gradec. Sodelovali so koroški vrtnarji, Srednja gostinsko turistična in lesarska šola Slovenj Gradec, ljudske pevke Bršljanke ... Prireditve, ki smo jo posvetili svetovnemu dnevu Zemlje in katere idejna vodja je bila Tatjana Krejan Košan, smo poimenovali »Po rož'ce v mesto«. Kljub hladnemu vremenu je zelo

dobro uspela.

Turistično društvo Slovenj Gradec, ki bo v prihodnjem letu praznovalo 85 let delovanja, že kar dolga leta opozarja na odnos do okolja, do urejenosti kraja, na probleme onesnaževanja ... V skrbi za boljši odnos do okolja pripravljamo številna predavanja na temo ekologije, poskrbeli smo za organizacijo akcije Očistimo Slovenijo 2010 in 2012 v Mestni občini Slovenj Gradec in na Koroškem. Prav tako skrbimo tudi za pohodniške in številne druge aktivnosti.

Dan Zemlje in čiščenje Slovenije

Gorazd Mlinšek

Glavne aktivnosti ob letošnji ekološko osveščevalni akciji »Očistimo Slovenijo« so organizirano potekale 24. marca po vseh občinah. Udeležba vseh, ki jim ni vseeno, kaj se dogaja v domačem in tujem okolju po našem planetu, je bila zelo dobra. Divja odlagališča in drugo človekovo nesnago je v Sloveniji čistilo okoli 270.000 prostovoljcev; očistili so okoli 3.500 divjih odlagališč.

Iz naravnega okolja so odstranili več kot 5.000 ton najrazličnejših odpadkov. Čistilna akcija pa ni bila načrtovana samo 24. marca, veliko šolarjev je bilo ekološko aktivnih že pred tem datumom, posamezne organizacije in društva pa so čistili domače okolje tudi kasneje. Sloveniji se je v ekološki akciji pridružilo več kot 80 dežel po vsem svetu. Čeprav so bile mnoge aktivnosti organizirane, se je veliko posameznikov na dan čistilne akcije podalo na čiščenje narave kar samostojno. Večina od njih se med pobiranjem odpadkov rekreira kar čez celo leto po poteh in gozdovih, ki so jim najljubše.

Tudi sam sem se 24. marca s praznimi vrečkami za ločene odpadke podal s Čečovja (Ravne na Koroškem) čez zelo gozdnati Navrški vrh na Prevalje. Ugotavljam, da je v teh in drugih koroških gozdovih iz leto v leto manj odlagališč, se pa odpadki pojavljajo razpršeno. Za čistočo na Navrškem vrhu poleg domačinov, gozdarjev in lovcev skrbijo posamezni sprehajalci. Delavci Komunalnega podjetja Log komunalne in druge zbrane odpadke vsak torek peljejo na komunalno odlagališče. Čistilno akcijo sem pričel v gozdnatem trikotniku nad cesto na Navrški vrh in pod njo v neposredni bližini lansko leto odprtega Mladinskega hotela Punkl. Ob cesti so bile prazne pivovske pločevinke in najrazličnejše plastenke. Na gozdnem robu in pod brežino ceste v tem trikotniku so tudi biološki odpadki – ostanki živih vej sadnega drevja, razni vrtni ostanki, v njih so pomešani tudi posamezni gradbeni ostanki, manjši kovinski deli in druga pločevina. Kajenje ubija, odmetavanje praznih cigaretnih škatel in druge embalaže pa ne. Kot nekadilec sem bil presenečen,

Odpadki na »črni« kolesarski stezi

koliko vrst cigaret kadijo uživalci svežega zraka po Navrškem vrhu. Nekatere med njimi je tudi žejalo, dokaz za to so bile ob cesti na Navrški vrh do križišča za Poseko in proti Kogelniku ter Gliniku odvržene prazne pločevinke in plastenke. Največ med njimi je bilo *pirovskih* najrazličnejših znamk. Reklame za pivo in najrazličnejše sokove, popite iz plastenk, pa ne bom delal. Mislim, da so veliko teh pločevink in plastenk odvrgli tisti obiskovalci Navrškega vrha, ki so se podali nanj ali preko z avtomobilom. Sprehajalci, predvsem pa tekači in kolesarji, se podajo v naravno okolje, da si v zavetju gozda naberejo dodatnih moči. Verjetno je naravne energije premalo, dodatno energijo pa črpajo iz majhnih pločevink z raznimi energetske napitki. Zelo čudna je matematika teh športnikov, polne, ki jih imajo v torbici za pasom, jim niso pretežke, prazne pa. Lažje jih je odvreči kot spraviti nazaj v torbico. Lepo se je sit podati na sprehod po gozdu, še bolj prijetno pa je v naravi izločanje balasta. Tudi kultura *sranja* se je zadnja leta izboljšala, v cestnem robu ali kakšen meter od ceste v gozdu so ob človeških izločkih razmetani lističi najrazličnejših vrst toaletnega papirja. Verjetno so bili izdelani v tujih papirnicah iz slovenskega lesa. Plastičnih vrečk čez Navrški vrh ni bilo veliko, so pa namesto spomladanskega cvetja krasili rob enega izmed travnikov manjši ostanki bal za baliranje trave. Kljub zeleni barvi so bili opazni in moteči. Med mladimi sta vse bolj popularna ekstremno kolesarjenje in vožnja z

motornimi kolesi. Najbolj zanimiva so jim brezpotja po gozdu ali razkopane gozdne vlake. Divji kolesarski in motoristični poligoni jih vznemirjajo, da ne utegnejo razmišljati o škodljivih vplivih na okolje, ki jih povzročajo sami. Nedovoljenega kolesarskega poligona nad Brančurnikom mladi kolesarji danes ne uporabljajo, je pa za njimi ostala velika vreča praznih plastenk. Ekološka razmišljanja sem zaključil na mostu čez Mežo. Iz kanala papirnice se ne izceja odpadna voda, tovarna je zaprta. Je pa Meža na drugi strani odišavljena z odplakami iz bližnje kanalizacije. Pogled na brozgo je manj prijeten kot na z grmovjem in drevjem zaraščena bregova Meže, na katerih so le posamezne plastične vrečke. Tudi koroški ribiči so imeli akcijo.

Za nami je 22. april – svetovni dan Zemlje, ki je posvečen našemu planetu. Že dvainštirideseto leto se na ta dan poglobljamo v misli o pomenu varovanja zemeljske oble, še posebno pa našega življenjskega okolja. Prejšnja leta so prav na ta dan potekale najrazličnejše čistilne akcije, ki smo jih letos izvajali v dnevu akcije »Očistimo Slovenijo in svet«. Tudi ta dan je namenjen naravovarstveno usmerjenemu osveščanju vseh ljudi na svetu.

Dan osveščanja naj bo za vsakega posameznika vsak dan. Najprej moramo imeti čistilno akcijo v svoji glavi, čistiti moramo naša negativna razmišljanja o negativnih vplivih na naše okolje! In naš svet bo lepši!

Navrški vrh so očistili tudi Majda in Berti Vravnik ter Ivica Pusovnik

Blagoslov konj na Razborju

Leopold Korat

Foto: Ida Robnik

Pred leti smo tudi na Razborju začeli z blagoslovom konj, kakor ga imajo po drugih slovenskih župnijah.

Ponekod je ta blagoslov bolj poznan na god sv. Štefana, ki je bil prvi diakon v Cerkvi in tudi prvi mučenec, na Razborju pa smo si izbrali sv. Jurija, ki je živel v 4. stoletju in je bil rimski vojak. Ker si je prizadeval za dobro in uničenje hudega ter slabega, so ga začeli upodabljati na konju, s katerega s sulico ali kopjem ubija zmaja. Ta zmaj je samo podoba greha in hudobije. Letos se je na Razborju zbralo malo manj konjenikov s svojimi prijatelji konji, saj je bilo slabo vreme, a kljub temu jih je bilo dovolj za prijetno druženje. Vsak konj je dobil kos kruha s soljo, njegov lastnik pa podobico za spomin na ta dogodek. Po blagoslovu smo se malo povesečili pri gostilni Pečolar. Ostala sta lep spomin in obljuba, da se prihodnje leto spet srečamo.

Blagoslov konj na CCCL

Ida Robnik

Na Legnu pri Slovenj Gradcu smo 22. aprila letos člani Cross Country Cluba Legen pripravili blagoslov konj v čast zavetnika legenske cerkvice sv. Jurija.

Ta prireditvev ima na Legnu že dolgoletno tradicijo. Konjeniki se spominjajo, da je bilo *žegnanje* prvič pred dvajsetimi leti pred cerkvijo sv. Jurija in nato vsako leto. Zadnjih pet let organiziramo blagoslov na območju kluba, ki je v neposredni bližini cerkve sv. Jurija, kjer lahko pripravimo varne priveze.

Blagoslov konj ima večstoletno tradicijo na ozemlju Slovenije na sploh. O slovesnih obredih ob blagoslovu konj piše tudi Valvasor v knjigi Slava vojvodine Kranjske. Obredi blagoslova se ohranjajo in jih je celo iz leta v leto več, kot je vedno več rejcev konj, in so namenjeni

predvsem druženju konjenikov in izmenjavi izkušenj pri vzreji in delu s konji. Letos je bil na dan prireditve napovedan dež. Kljub temu je prijezdilo 67 konjenikov, prišli pa so tudi ljubitelji konj iz sosesk in mesta Slovenj Gradec. 22. april pa je tudi dan Zemlje, ko misel privede do čustev sočutja do narave, do vseh živih bitij in zavedanja, kako so le-ta dragocena. Konjeniki to vemo!

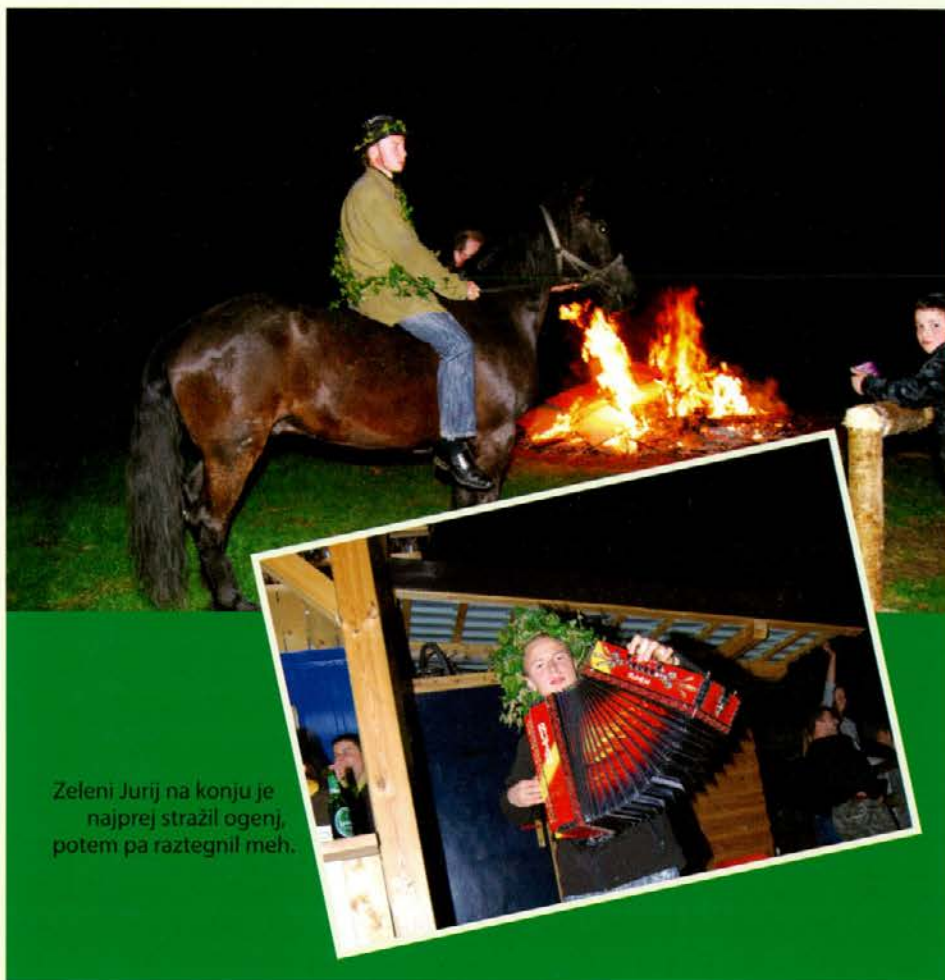
Ob blagoslovu konj na Legnu

Zeleni Jurij je prijezdil na CCCL

Ida Robnik

Med številnimi dejavnostmi Cross Country Cluba Legen so tudi prireditve, ki oživljajo in obujajo stare ljudske in narodne običaje. Letos sta po pokopu pusta Zeleni Jurij in jajčarija drugi taki prireditvi, ki jih naš klub organizira v spomladanskih mesecih.

Sv. Jurij sicer goduje 22. aprila in na ta dan smo pripravili žegnanje konj, prihod Jurija in jajčarijo pa teden dni kasneje. Kot je znano, ta predkrščanski običaj, ki se je ohranil do danes, pomeni prihod in prebujanje pomladi. Letos je tudi prišla, in to z visokimi, že skoraj poletnimi temperaturami. Zeleni Jurij, mladi Blaž, je ovenčan v bršljan v spremstvu konjenikov prijezdil v soju bakel med družino, ki se je zbirala z vstopnico: enim jajcem. Tako smo malo modificirano obudili običaj jajčarije. Druženje ob kresu, zvokih harmonike in seveda pečenih jajcih ter zgodbah iz preteklosti je trajalo še pozno v noč.

Zeleni Jurij na konju je najprej stražil ogenj, potem pa raztegnil meh.

Prepevanje za misijone

Leopold Korat

Že vrsto let se vsako leto srečajo mladinski in otroški cerkveni pevski zbori naše dekanije. Letos je bilo to srečanje v cerkvi sv. Elizabete v Slovenj Gradcu.

Mašo je ob somaševanju dekana Tineta Tajnika in domačega župnika Petra Leskovarja vodil voditelj Misijonskega središča Slovenije Stane Kerin. Pri pridigi je opisal delo naših misijonarjev na otoku Madagaskar, še posebno delo Petra Opeke (pred kratkim smo videli njegovo delo v dokumentarnem filmu na TV Slovenija). Med mašo je vseh sedem sodelujočih zborov skupaj prepevalo pod vodstvom Janeza Glasenčnika, kasneje pa je vsak zbor zapel še po eno pesem, prepevanje pa se je zaključilo s ponovno skupno pesmijo vseh. Ko se je dan že nagibal v noč, so se otroci, mladi in manj mladi povsili še pred cerkvijo, zopet

zapeli skupaj in se okrepčali s pico. Prostovoljni prispevki so bili namenjeni Petru Opeki. Mlada in lepa pesem je ogrela veliko dobrih src, ki so darovali za tiste, ki imajo manj kot mi. Tako za razmislek: 20 € zadostuje za mesečno prehrano enega otroka!!! »Kdor reši enega otroka, rešuje svet ...«
Dragi pevci, rešili ste precej otrok. Hvala vam!

Združeni otroški in mladinski CPZ dekanije Stari trg

Praznovanje ob 20-letnici Župnijske Karitas Kapla

Mateja Rihter

V nedeljo, 15. aprila, je Župnijska Karitas Kapla praznovala 20-letnico delovanja. Praznovanje se je pričelo s sv. mašo v župnijski cerkvi sv. Katarine. Nadaljevalo se je v šoli na Kapli, kjer so ga popestrili mladinski pevski zbor Podružnične šole Kapla, Ljudske pevke s Kaple in mladi glasbeniki.

Predsednik Nadškofijske Karitas Maribor Branko Maček je podelil zahvale. Spominska darila vsem članicam Župnijske Karitas Kapla je podarila voditeljica Marija Kašman, članice pa so se ji z rožo zahvalile za njeno delo. Ob 20-letnici Karitasa na Kapli je nastal tudi zbornik, v katerega je spremno besedo napisal predsednik Nadškofijske Karitas Maribor Branko Maček. O pomenu karitativne dejavnosti nekoč in danes je razmišljal župnik Jože Motaln. Opisana je kratka zgodovina Karitasa in predstavljena so etična načela. Nekaj

besed je namenjenih Slovenski Karitas in Nadškofijski Karitas Maribor, osrednji del pa zajema predstavitev mnogih dejavnosti Župnijske Karitas Kapla (razdeljevanje hrane, obiskovanje bolnikov in jubilarov, romanja, seminarji in izobraževanja, organizacija miklavževanja, vsakoletno srečanje

starejših, bolnih in invalidov, pomoč pri pripravi proslave ob dnevu žena in materinskem dnevu, finančna, duhovna in duševna pomoč ...). Objavljena je pesem našega pokojnega kaplana Aleksandra Rauterja in zapisana so razmišljanja članic Karitasa. Zbornik zaključuje zahvala vsem dobrotnikom. Ne manjka niti slikovno gradivo, ki lepo dopolnjuje besedilo. Urednica zbornika je Marija Kašman, ki Župnijsko Karitas Kapla uspešno vodi že 20 let, od ustanovitve naprej.

Osrednji gost, dramski igralec Gregor Čušin, oče šestih otrok, angažiran kristjan, je na prireditvi predstavil svojo monodramo Janez brez glave. Na koncu je sledila pogostitev za vse zbrane, ki so prišli od blizu in daleč, da bi praznovali skupaj s Karitas Kapla.

Phil Bosman je zapisal: »Ne glej vedno navzdol, po temnih straneh življenja. Ne bodi črnogled. Glej svetlo stran življenja. Bodi optimist! Optimizem je najčudovitejša in najcenejša pot za dolgo in srečno življenje. K optimizmu sodi tudi zdrav duh. Ne duh pohlepa, ki se lahko veseli le še v udobju in uživanju, v nadutosti in prestižu. Resnično veselje ima globlje korenine. Raste iz duha ljubezni!«

Nova Marijina kapelica

Branko Nabernik

V zaledju Slovenj Gradca je ob obronkih Pohorja preko Legna speljana sprehajalna Bernekerjeva pešpot. Popotnika na tej poti ob hiši na Legnu 139 A preseneti in prijazno pozdravi nova lesena kapelica, v kateri je dobila svoje bivališče majniška kraljica – Marija. Njen stvaritelj Franc Kušter je tako uresničil željo svoje partnerice Jelke. Ko si je Franc pred časom ogledoval ostanek debela mogočnega drevesa, ki ga je mislil razrezati v drva, ga je preblislila ustvarjalna zamisel. Začel ga je obdelovati. Sosedje in mimoidoči so se le čudili in zmajevali z glavo, a glej ga čudo, na koncu je nastala prava umetnina. Kapelica je še toliko bolj zanimiva, ker je v celoti nastala iz avtohtonega lesa pohorske smreke in se lepo vklaplja v domače okolje. To je ob blagoslovitvi kapelice ob prisotnosti sosedov in domačinov iz okolice poudaril tudi šmarnski župnik Franc Linasi.

Franc in Jelka ob čudoviti leseni kapelici

Nova kapelica bo dodatno polepšala kraj in počutje mimoidočih, Marija pa bo popotnike prijazno pozdravljala in jih spremljala na njihovih poteh. Blagoslov kapelice je bil 28. maja 2012.

Jožefov sejem v Slovenj Gradcu

Mirko Tovšak

Vsakoletni Jožefov sejem se je že tako močno zasidral med domačini, da si praznovanja sv. Jožefa brez tega sejma sploh ne znamo več predstavljati. Veliko ljudi iz Mislinjske doline se na ta dan napoti v Slovenj Gradec, kjer v centru mesta prirejajo enega izmed najbolj obiskanih kramarskih sejmov na Koroškem. Letos je bilo obiskovalcev še posebej veliko, saj je toplo pomladansko vreme na sejem privabilo vse tiste, ki so nameravali kaj kupiti, pa tudi tiste, ki so se na sejem odpravili le zato, da srečajo kakšnega znanca in z njim pokramljujejo. Je pa bil letošnji sejem tudi nekaj posebnega. Sovpadal je namreč z obdobjem predvolilnih aktivnosti drugega kroga županskih volitev. Zato se

Trg je preplavila množica obiskovalcev Jožefovega sejma

je veliko ljudi zgrinjalo tudi ob stojnicah obeh županskih kandidatov, kjer so propagandisti ponujali »zastojkarsko« pijāčo in s tem nagovarjali volivce, da oddajo glas za njihovega kandidata.

Kakor koli že, Jožefov sejem je za domačine nekaj posebnega, zato ne dvomimo, da bo imel tudi v prihodnjih letih dovolj razstavljalcev in obiskovalcev.

Po več kot 70 letih obudili tradicijo

Mag. Jože Marhl

Vse do druge svetovne vojne je bil na mejnem prehodu Remšnik pri Lanfridovi kapeli tradicionalni blagoslov velikonočnih jedi za obmejne državljane

Slovenije in Avstrije. Letos na veliko soboto so po več kot 70 letih to dolgoletno tradicijo ponovno oživili. Velikonočne jedi, ki so jih kljub deževnemu in meglenemu vremenu k blagoslovu prinesli številni obmejni prebivalci obeh držav, je blagoslovil remšniški župnik Mirko Krašovec in med drugim poudaril: **»Blagoslov tudi povezuje in krepi vezi med prebivalci z obeh strani meje.«**

Blagoslovitev velikonočnih jedi na mejnem prehodu na Remšniku

Pesmi za 1. maj

*Včasih pesmi so zvenele
za ta praznik vse ponosno,
so udarni žar imele,
slišat jih bilo je zanosno.*

*Danes žar so izgubile,
kakor praznik 1. maj
so se močno spremenile,
bodo še zapete kdaj?*

*Kriza nas vse bolj objema,
je brezposelnih preveč,
mar iz njenega prijema,
zares ni rešitve več?*

*Upanje zadnje umira,
ta pregovor vsem je znan,
revnim misel ne da mira,
da je upati zaman.*

Zlatko Škrubej

20 let PD Ribnica na Pohorju

Mirko Tovšak

Med planinci v gorski vasi Ribnica na Pohorju je dolgo tlela želja po ustanovitvi lastnega planinskega društva. Tako so se na sestanku Turističnega društva, v katerem je deloval tudi planinski zanesenjak Božo Kotnik, dogovorili, da začnejo z aktivnostmi za registracijo svojega društva. Pred dvajsetimi leti so tako sklicali ustanovni sestanek in nanj povabili krajane, ki so bili »porazgubljeni« po drugih planinskih društvih.

Na ustanovnem občnem zboru se je tako v jeseni leta 1992 zbralo šestnajst zanesenjakov. Sprejeli so pravila društva in izvolili organe upravljanja. Za prvega predsednika je bil izbran Božo Kotnik, tajniška dela je prevzela Štefka Mihelič, blagajniško funkcijo pa je pričela opravljati Helena Obrulj. Dne 27. oktobra 1992 je registracijo društva potrdila še Planinska zveza Slovenije, tako da ribniški planinci ta datum tudi štejejo kot »rojstni dan« svojega društva. V njihovem dvajsetletnem delovanju se je število članov nenehno povečevalo. Danes jih imajo že osemdeset in se vsi, skorajda brez izjeme, tudi aktivno ukvarjajo s planinarjenjem. Ustanovili so svoj vodniški odsek, imajo svojo markacijsko skupino, seveda pa vsako leto organizirajo tudi številne pohode v domača in tuja pogorja. Svoje planinske kočice sicer nimajo, se pa radi podajo na bližnjo planinsko postojanko Pesnik, ki je

sicer v lasti radeljskega planinskega društva, leži pa na območju občine Ribnica na Pohorju. Vzdržujejo dve planinski poti od Ribnice do Ribniške kočice in od Šinklarice do Črnega vrha na Pohorju. Trasirali, uredili in markirali so tudi del Koroške planinske poti od lovske kočice Rdeči breg do Ribnice.

Pred tremi leti je krmilo vodenja društva prevzel Dušan Švajger, ki je danes gonilna sila planinstva v tej prečudoviti gorski vasi. »Za kraj Ribnica na Pohorju pomeni 20-letnica Planinskega društva neko zgodbo, ki se je začela z majhnimi koraki in postavila temelje za delovanje društva. V vseh teh letih so člani društva vložili veliko truda, volje, energije in zagnanosti, da se sedaj lahko veselimo tega mejnika,« nam je povedal sedanjí predsednik ob slavnostnem praznovanju jubileja, ki je bilo v športni dvorani osnovne šole Ribnica. Ob tej priliki jim je župan občine podelil občinsko priznanje, ki jim bo uradno vročeno na slavnostni seji Občinskega sveta.

Spust

Zbrani ob praznovanju 20-letnice PD Ribnica na Pohorju

Priznanje koroških planincev Mirku Mlakarju

Mirko Tovšak

Mirku Mlakarju je knjigo izročil predsednik MDO PZS za Koroško Drago Horjak.

Mirka Mlakarja, člana Planinskega društva Mežica, poznajo domala vsi aktivni koroški planinci. Že od leta 1950 je aktivno vključen v delo svojega planinskega društva, saj mu je bilo planinstvo skorajda položeno v otroško posteljo.

Že njegov oče je bil znan planinski aktivist v Mežiški dolini, sodeloval je pri izgradnji planinske kočice pod Peco, zato je bilo Mirku skorajda naloženo, da nadaljuje njegovo delo. Še najbolj ga poznamo kot predsednika Meddruštvenega odbora PZS po prevzemu te funkcije od prvega predsednika Pavla Stropnika. Kasneje se je vključil v delo Planinskega društva Mežica kot markacist, vodnik in gorski stražar, pa tudi sicer skorajda ni bilo akcije planincev v Mežiški dolini, v kateri Mirko ne bi sodeloval. Njegov največji doprinos planinstvu na Koroškem pa je nedvomno organizacijsko delo pri vzpostavitvi Koroške planinske poti. Mirka štejemo kot pobudnika, organizatorja in očeta te priljubljene obhodnice. V zadnjem času mu zdravje ne dopušča več tako aktivnega

vkjučevanja v planinstvo, zato je skrb za vodenje in organizirano delo pri ohranjanju Koroške planinske poti predal svojemu nasledniku Ernestu Preglavu iz Planinskega društva Bricnik Muta. Njegovi planinski prijatelji so se na svoji zadnji seji Meddrušvenega odbora PZS za Koroško, ki je bila na planinski postojanki pri Kumru v Koprivni, Mirku zahvalili za njegovo požrtvovalno delo in mu ob tej priliki podelili knjigo Julijske Alpe, ki jo je v bogati ilustrirani obliki izdala Mohorjeva družba v Celovcu. V posvetilu v knjigi so zapisali: »Zakaj so nekatera jutra lepa, dnevi sončni, večeri mirni in noči spokojne? Zaradi nas, ker smo znali preživeti lep dan.« In takšnih lepih dni je Mirko v gorah preživel prav gotovo veliko.

Ob tej priliki mu želimo še veliko zdravih in srečnih dni in da bi po svojih močeh še naprej posvečal vso skrb in ljubezen našim prečudovitim goram.

Skupinska fotografija pri Kumru, v ozadju Raduha

Pohod po Starem trgu

Tatjana Krejan Košan,
predsednica ČS Stari trg-mesto

Vaška skupnost Stari trg je letos v spomin na dan upora proti okupatorju, 27. aprila, organizirala že 6. tradicionalni pohod po vaški skupnosti Stari trg.

K organizaciji pohoda smo zadnja leta pristopili tudi iz Četrtnke skupnosti Stari trg-mesto in Četrtnke skupnosti Štíbuha, saj se mnogi naši občani tega pohoda radi udeležijo. Letošnje zelo lepo vreme je na pohod privabilo veliko udeležencev, saj se nas je na "štartu" ob Kulturnem domu v Starem trgu zbralo na preko osemdeset, na zaključni prireditvi na Grajski vasi pa nas je bilo kar sto šestdeset. Nekaj pohodnikov je pričelo svojo pot iz smeri Raduš. Na poti sta udeležence z domačimi dobrotami pogostili kmetija Bošnik iz Raduš in Kmetija Grajner z Gmajne. Na športnem igrišču na Grajski vasi je bila za vse udeležence pripravljena malica, ki jo je popestril kratek kulturni program mladih glasbenikov s pozdravnim nagovorom predsednika Vaške skupnosti Antona Ješovnika. V imenu MO Slovenj Gradec je zbrane pozdravil gospod Zdravko Krajnc. Vaška skupnost Stari trg je na prireditvi

podelila dve priznanji za dolgoletno prizadevno delo v vaški skupnosti. Priznanji sta prejela gospod Vinko Repotočnik iz Starega trga in gospod Franc Popič iz Raduš. Obema iskrene čestitke!

Vsi lepo povabljeni na 7. tradicionalni pohod po Starem trgu v prihodnjem letu.

Zaključek pohoda na športnem igrišču na Grajski vasi

Prvomajsko srečanje v Završah

Marjan Križaj

Ko te zgodaj zjutraj prebudijo poskočni zvoki godbe na pihala ter prava kanonada možnarjev, ti vzdušje 1. maja brž zleze v kosti. Budnica Babnikove godbe je poskrbela, da smo si pohodniki mislinjskih zaselkov nadeli športna oblačila in po znanih stezah krenili na pot.

Prvomajsko srečanje v gostoljubnih Završah je letos že 29-ič vabilo na s cvetjem posejano travnato preprogo pred šolo v tem hribovitem zaselku. Zanesenjaki Planinskega društva Mislinja so na privlačen način želeli očarati ljubitelje lepote narave in zdravega življenja. Letos je bilo tudi zanje pravo razkošje oziranje po množici več kot dva tisoč nasmejanih obrazov. Ker jih tukaj že skoraj tri desetletja družijo dobra volja, pesem in vrisk, nam tega vsakoletnega prvomajskega druženja nihče ne sme in ne more vzeti. Po uvodnih zvokih godcev pod taktirko Sandija Rečnika, gromovitem pozdravu mislinjskih strelcev in Zdravljici je tako zanosno razmišljal tudi Mirko Tovšak. Prva violina vrlih planincev, zanesenjaka, ki doslej še ni izpustil nobenega pohoda, je množico povabil še na jubilejno srečanje v prihodnjem letu. Čeprav so se nekateri udeleženci del poti iz doline pripeljali, je aplavz vsem zmagovalcem prvomajskega 29. pohoda vendarle močno zagrmel.

Za še en svečan utrinek je poskrbela otroška folklorna skupina Valdek. Kulturno društvo Završe pod vodstvom Leopolda Mraka vselej poskrbi za pestrost progama, nastopi mladih pa navdušijo še tako izbirčnega gledalca. Mislinjski župan Franc Šilak, najboljši slovenski župan, kakor ga je predstavil povezovalac prireditve, je ob besedah hvale in navdušenja moral spregovoriti tudi o temnih oblakih in skupnih željah, da bi jih slovenski narod vendarle zmogel prepoditi. Zato je ob njegovih besedah sonce še močnejše zasijalo. Toplino med pohodniki pa so ohranjali še pevci Okteta Dolič, saj so zapeli kot slavčki lepo. Da so ob glavah zamigale še noge, so za piko na i še enkrat zaigrali dekleta in fantje Babnikove godbe. Poskočno so med zvoki do stojnic z malico zakorakali nasmejani udeleženci.

Brezplačne klobase, ki jih kot nagrado za prehojene kilometre prejmejo pohodniki, imajo res najboljši okus. Še Darja Verhovnik, ki je s svojim snemalcem Koroške televizije poskrbela za odmevnost prvomajskega druženja v Završah, je prikimala, da je to res. Zadonele so prve melodije ansambla Mesečina, očarljiva pevka je vabljivo zapela in plesalcev se je na igrišču zbiralo vse več. Sonce, ki še nikdar ni sijalo tako toplo, pa je ob šank vabilo žejno veselo družino.

Veseli in zadovoljni prvomajski pohodniki v Završah

Koroška grča

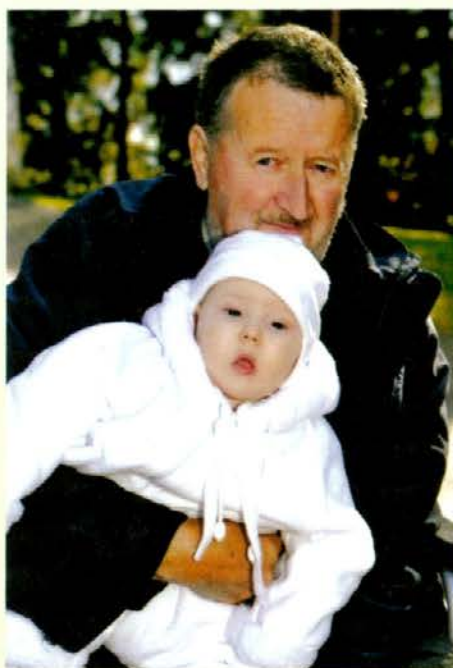
Tudi branje Viharnika ga razvedri

Nevenka Knez

Človek začne ceniti tisto, kar ima, šele potem ko to izgubi, je žalostna resnica, s katero se je moral pred 17 leti zaradi bolezni soočiti Anton Knez, doma iz Starega trga. Nenadna bolezen ga je priklenila na invalidski voziček.

Priden in iznajdljiv delavec si je dolga leta služil kruh v Železarni Ravne kot električar vzdrževalec, za katerega je bilo znano, da je ni bilo stvari, ki je ne bi znal popraviti in usposobiti. Dobro ga poznajo kmetje daleč naokoli, saj je vsakomur rad priskočil na pomoč pri kakršnem koli popravilu. V svojem poslu je bil zelo iskana oseba, zato je bil veliko zdoma. Znal pa si je tudi vzeti čas samo zase in za svojo družino, ki jo je rad peljal na kakšen izlet po Sloveniji ali pa na morje.

Kljub temu da ga noga in roka nočeta

Iz Antonovega albuma: veliko mu pomenijo njegovi vnuki, zato se rad udeleži posebnih dogodkov, povezanih z njimi.

ubogati in da malo težje govori, je še vedno zvesti član Lovske družine Slovenj Gradec in številnih drugih društev v kraju. Rad je v dobri družbi, zato se večkrat udeleži organiziranih izletov, na katerih ga vselej spremlja skrbna žena

Martina, ki mu v dobrem in v slabem zvesto stoji ob strani. Zelo se veseli obiskov prijateljev in znancev, ki ga bodrijo, da pogumno vztraja ter prenaša breme, ki mu ga je bilo naložilo življenje. Njegova lica pa se razležejo v nasmeh, ko je v družbi svojih petih vnukov, ki mu popestrijo njegov vsakdan in ga vedno znova presenečajo. Kljub težje razumljivemu govoru pokramljajo z njim o vse sorte stvari.

Ponosen je, ko lahko poteši radovednost svojih najmlajših, ki s prstom kažejo na trofeje v lovski sobi in ga zasipljejo z vprašanji: »Deda, kaj je to ena žival?« Ni ga vprašanja, na katerega ne bi našel odgovora. Domačim predstavlja nekakšen vir informacij, saj budno spremlja dogajanje prek radia in televizije in je o vsem dobro obveščen. Vsakomur je pripravljen dati koristen nasvet in izdati kakšno drobno skrivnost, s katero nas večkrat reši iz zagate.

Kot vsi mi, ima tudi deda Toni dobre in slabše dneve. Zagotovo pa mu polepša dan poštar, ko vsak mesec enkrat prihiti na dom z novo številko Viharnika, ki ga rad prebira. Tako ves čas ohranja stike z domačim okoljem in bolj ali manj znanimi ljudmi ter dogodki.

Naj mu bo teh nekaj vrstic v dokaz, da ga obkroža veliko ljudi, ki ga imajo radi.

»Ko bo meni film poknu ...«

Zgodba o Iztoku Leksetu, za prijatelje Lekšu

Slavko Sušec, univ. dipl. raziskovalni novinar, pisatelj

Saj, tudi on je bil kdaj srečen. Preživel je srečno otroštvo. Imel je veliko prijateljev: pet bratov Vrhovnik, Milan Lužnik, Kristi, Oto Stropnik, Sandi Matko ... Igrali so se v najlepši naravi ob potoku Homšnica. Ni bila še regulirana, v njej so plavale velike ribe, ki so jih lovili. Skrivali so se v svoji džungli. Imel je tudi psa, nemško ovčarko Dino. Ostala mu je v tako lepem spominu, da še danes sanja, da bo nekoč še imel psa.

Lepo je bilo tudi, ko je spoznal Suzano. V isti fabriki sta delala. Šest let sta živela na koruzi; takrat je bilo najlepše. Poročila sta se. Dobila sta hči in ji dala ime Lea. Radi so se imeli. A sreča ni trajala dolgo. Po treh letih zakona sta se ločila. Ostal je sam.

Poslej je bilo njegovo življenje delo v fabriki, ki ni bilo lahko. Na tone žime so pretovarjali dan za dnem. Če se je le dalo, so se tudi povesele ob flaši pira. Po šihu so nadaljevali v gostilni. V petek in soboto pa veselice. »Na Bellevueju smo ga srali. Bellevue je bil zakon. Velenjčani so me enkrat razjezili. Ko sem zagrabil mizo in jo vrgel ...« se z nasmehom spominja tistih časov. Tudi ženske je imel, a le za kratek čas.

Tako je bilo vse do njegovega 47. leta. Takrat je postal tehnološki višek. Izgubil je službo. Nekaj je dobil odpravnine, na koncu pa pristal na socialni podpori: 230 evrov na mesec. In s tem denarjem mora plačevati vse stroške; stanarino, elektriko, hrano, obleko. In še pivo, saj ga rad spiše.

Pisal je prošnjo za prošnjo, da bi še dobil službo: na komunalno, v podjetja. Niti odgovorili mu niso. Vsak mesec se je moral javiti na zavodu za zaposlovanje. Prosil jih je naj mu najdejo delo, pa so mu odvrnili: »Sam si ga poišči.«

»Zakaj ste pa potem vi?« se je razjezil. »Da bogu čas kradete, državi pa denar!« »Ne dovolite si nesramnosti!« so mu ostro odgovorili.

Še bolj je začel posedati po gostilnah in piti. Prijatelji mu prigovarjajo, naj neha piti.

»Kako si bil korajžen tisto leto, ko nisi nič pil,« ga opominjajo. On prikimava, saj ve, da imajo prav. In pije naprej. Vsake toliko komu razloži: »230 evrov dobim za 32 let dela. Saj nisem šihla sam pustil. Odpustili so me. Zdaj pa me pošiljajo od vrat do vrat: od sociale na zavod, od tam pa na ZPIZ. Ko bo meni film poknu ...«

Pod zelenim klobukom

Medved v Črni na Koroškem

Janez Švab

Pred nekaj dnevi sva se srečala z dolgoletnim prijateljem in solovcem Brankom Gorzo. Branko je že tri desetletja poklicni lovski čuvaj v kočevskih gozdovih. Le o čem se bi pogovarjala lovca, če ne o lovu?

Beseda je nanesla na medveda, na veliko število medvedov v njegovem revirju, in na to, da si je medvedove družine v zadnjih zimskih mesecih pri njem ogledalo veliko ljudi, tudi otroci, ki obiskujejo osnovno šolo ali vrtec. Menda se je dalo na posameznem krmišču videti tudi po deset medvedov, in to iz ene preže (opazovalnice za divjad). Še posebej ljubki so bili mladiči, ki bi jih najmlajši najraje kar prijeli. In zaradi tega bom v sestavku govoril o spoštovanju, tokrat do medveda.

Verjetno je res, da je opica človeku najbolj podobna žival, a opice v velikem delu sveta pač ne živijo. Torej je marsikje

človeku najbolj podoben medved; tudi on lahko hodi po dveh nogah, samica prav tako zelo varuje svoje prikupne mladiče, za daljše obdobje mirovanja si izberejo dom, jamo, votlino, so prijazni, ko jim nihče nič noče ali jim pomaga, in hudi, ko jim kdo škoduje, in še prehranjujejo se podobno kot mi, z zelenjavo ali mesom.

Čprav se ga človek vseskozi rahlo boji, pa je do njega vedno čutil spoštovanje, ljubezen, in tudi ko mu je bil konkurent pri hrani, mu je prej odpustil kot volku, lisici, kuni ali dihurju.

Ne častimo le pri nas medveda, tudi marsikje drugje je podobno. Severnoameriški Indijanec, ki je šel na lov na medveda, si je zgradil kolibo in v njej nad ognjiščem postavil kotliček, v katerem so se kuhale medvedu priljubljene jedi, in lovec, Indijanec, kljub temu dva dni pred lovom ni jedel. Podobno spoštljivi so bili do medveda Indijanci plemen, ki jih dobro poznamo iz knjig ali filmov, Apači in Navaho. Sibirski lovci so bili zelo spoštljivi do kralja njihovih prostranstev. Tudi slovanski narodi so vseskozi povezani z medvedi. Še ne dolgo tega so medvedi (maškare iz Podravja ali Slovaške) pridno preganjali zimo, mráz in klicali k pomladi in dobri letini.

Medved je imel veljavo tudi na Koroškem. V Škofijskem arhivu v Ljubljani

je ohranjen urbar gospodstva Pliberk iz leta 1570. Sestavil ga je David Ungnand, baron iz Ženeka (Sonnegga, ne gradu Žovnek blizu Braslovč) blizu Globasnice. Baron Ungnand, sicer vnet protestant, je bil tudi lastnik gospodstva Pliberk. Velik del tega gospodstva je zajemalo takratno Deželsko sodišče Črna. To sodišče je imelo za takratne čase en privilegij: lahko je izvrševalo lov. Za Črno je v tem urbarju zapisano, da sta tam dva velika gozda, Lipovec in Peca. V njih je po takratnih podatkih živelo kar nekaj jelenov, srn, medvedov, divjih prašičev in na Peci tudi gamsov (morda pa bo od tega članka naprej kakšen Korošec prenehal dvomiti o avtohtonosti jelena na Koroškem). Dvanajst kmetov s tega področja je imelo dovoljenje za lov in za vsak odstrel so prejeli nagrado, plačilo. Medved je lastniku pomenil eno medvedovo pečenko za vso družino in dve šapi, srna pa je uplenitelju navrgla štiriindvajset beličev. Vso divjačino so morali spraviti in oddati v Graščino Pliberk. Torej sta bila Črna in medved že od nekdaj povezana. Tudi kakšen del gozda je poimenovan po medvedu (Medvedjek, Medvejek ...) in v nadaljevanju bomo vsekakor spoznali spoštovanje Črnjanov do medveda.

V šestdesetih letih prejšnjega tisočletja pa so Črno »pretresali« dogodki z medvedi. Leta 1960 se je verjetno iz

Uplenjen medved v Črni (na vozu Jože Osojnik, uplenitelj Anton Osojnik in Adi Sedovnik, pri konjih Ivan (Vanč) Skarlovnik)

Uplenjen medved pri logarnici Mlinarsko

Izraz globokega spoštovanja lovcev do medveda

kočevskih gozdov na Koroško odpravil njihov medved. Na njegovo nesrečo so lovci Lovske družine Koprivna-Topla ravno tisti dan na pogonu lovili starega gamsa samotarja. Naleteli so na svežo medvedovo sled in se v hipu odločili, da bodo poizkusili uloviti medveda. Neveščim tega lova jim je medved skoraj pobegnil in le njegovi počasnosti (poškodovana prednja noga) gre zahvala, da so ga končno uplenili. Temu je sledil spor, kdo je uplenitelj, kajti le njemu je pripadla nagrada za uplenitev. Seveda je uplenjen medved postal velika senzacija in atrakcija. Medveda so izkožili, ga dali v preparacijo in še danes krasi muzej na Ravnah. Naslednje leto je v koroške gozdove prihlačal še en medved. Za potrebe gozdne uprave naj bi kasnejši uplenitelj ustrelil srno. Odšel je na lov in kmalu se je srečal z medvedom. Ker ni bilo problemov z dovoljenjem za odstrel, ga je počil in medved je postal plen

ponosnega, danes že starejšega, a še vedno aktivnega lovca. Prvi medved je šel na Ravne, tega pa bomo za vsako ceno obdržali, so sklenili Črnjani. V središču Črne je skala, v kateri je votlina. V zgodovini se je ta votlina uporabljala za različne stvari, tudi kot solidna hladilnica za uplenjeno divjad. Nekateri avtorji jo povezujejo tudi z imenom kraja Črna. Ta povezanost gre nekako tako: skala = čer = Črna pri Prevaljah. Osebnost sicer dvomim v takšen izvor imena Črna. No, Črnjani so to votlino uredili, medveda dali v obdelavo dobremu preparatorju in potem je bil ta dobra štiri desetletja eden od simbolov kraja. Medved v votlini je postal velika atrakcija in poleg skakalcev, bratov Pudgar, najprepoznavnejši takratni »prebivalec« Črne.

Tudi pisec tega članka sem kraj prvič obiskal kot osnovnošolec, ki je šel s svojim razredom na izlet v Črno pogledat medveda. V kasnejših letih pa je še

marsikateri medved iskal pot v evropske gozdove skozi Črno.

Le dan dva pred uplenitvijo medveda, ki krasi poznano gostilno v Podgorju, smo ga sledili pri nas v Beli peči, kar nekaj domačinov pa je videlo tudi nesrečnega medvedka, ki je še nedolgo nazaj končal v Železni Kapli. Teh srečanj je bilo kar veliko in tudi kakšna požrta ovca ali razdrt čebeljak nista porušila spoštovanja Črnjanov do te plemenite živali.

Po štirih desetletjih »bivanja« v votlini sredi Črne je medved začel spremenjati podobo in bilo ga je treba zamenjati. Eden od največjih pobudnikov je bil takratni starešina Lovske družine Bistra, arhitekt Karl Markovič - Daco. Pridružili so se mu tudi ostali starešine lovskih družin v Črni in s pomočjo občine in takratnega župana smo prišli do novega medveda, ki je nato zamenjal »ostarelo«, poškodovano nagačeno žival. Pred zamenjavo se je temeljito spremenila tudi notranjost pečine. S pleksisteklom je poskrbljeno, da voda ne pride do medveda. Montirana je tudi priprava, ki izsuši previsoko zračno vlažnost v pečini. Za varnost pred uničenjem in za to, da se medved dobro vidi, skrbijo debela steklena vrata. Skratka, vse je urejeno tako, da se da medveda vedno videti, zaradi dobre svetlobe v votlini tudi v nočnem času.

In zakaj sem se odločil za takšen članek ravno v tem času? Kar nekaj razlogov imam. Eden je vsekakor posvetitev članka prijatelju Karlu Markoviču - Dacu, enemu glavnih pobudnikov zamenjave medveda in ureditve pečine ob obletnici njegove prerane smrti. Drugi razlog je vsekakor to, da je vaško jedro Črne bilo v letu 2011 proglašeno za najlepše v Sloveniji in eden od pomembnih elementov je vsekakor pečina z medvedom. Tretji vzrok je sigurno apel ali prošnja tistim, ki odločajo o ureditvi kraja Črna na Koroškem. Pred časom so verjetno v najboljši veri, da se bi medved v votlini še boljše videl, posekali nekaj okoliških dreves in grmov. Škoda. Medvedova votlina se je kar naenkrat znašla pod neposrednimi sončnimi žarki in medved je pričel izgubljati svojo lepo rjavo barvo in postajal je vedno svetlejši in vedno bolj je podoben svojemu severnemu sorodniku. Torej naj bo moj prispevek tudi prošnja za morda kakšno nadstrešnico (ali drugo primerno rešitev), da bo medved »živel« vsaj tako dolgo, kot je »živel« tisti iz šestdesetih let prejšnjega stoletja.

Potopisi

Popotovati po Rusiji tako in drugače

Pot od tu do tam ... (2. del)

Boštjan Jurič

V Lvovu nisva nameravala preživeti veliko časa. Po tem na prvi pogled zelo simpatičnem in zelo evropskem/katoliškem »mestecu« (šteje približno 700 tisoč duš) sva se želela le sprehoditi, in še isti večer nadaljevati pot proti Krimu, kjer naju je že pričakovala znanka. Vendar se je situacija nepričakovano zapletla. Ko sva namreč želela kupiti karte za vlak, so naju z blagajne neprijazno odslovili, češ da so karte za Krim razprodane za nekaj dni vnaprej. Izvedela sva, da je podobna situacija tudi z avtobusi. Ni nama ostalo drugega, kot da spijsa pivo, da si malo opomoreva od šoka, in v miru premisliva, kako naprej. Nekajkrat sva se še postavila v vrsto pred blagajno, vendar sva zmeraj izvedela isto: "Vsi vlaki v smeri morja so polni!" Vseeno pa nama je nekaj upanja dala starejša blagajničarka, ki nama je svetovala, naj prideva vprašat kakšne tri ure pred odhodom vlaka, mogoče se takrat kaj sprostijo. Rečeno – storjeno.

Veseli ob kupljeni vozovnici za vlak »Karpatski«

In kot po čudežu je, ko prideva ponovno na blagajno, nekaj mest prostih. Sicer ne na Krim, kot sva prvotno planirala, temveč v obmorsko Odesso, od koder je do Krima še celo noč vožnje, pa vendar – kart sva se razveselila, kot da bi zadela na lotu! Ostali sta nama še dve uri do odhoda vlaka, ki sva jih "prešpancirala" po mestu, vendar nama do ožjega centra tega ukrajinskega mesta, v vseh pogledih – tako arhitekturno, kot versko in kulturno – zaznamovanega s skoraj tisočletno evropsko zgodovino, ni uspelo priti. Zgodaj zvečer sva sedla na vlak (pravzaprav legla, kajti na ruskih in ukrajinskih vlakih, ki vozijo na dolge linije, ima vsak potnik svojo posteljico in svežo posteljnino), vesela, da se bova jutraj zbudila ob morju – v Odessi.

Znamenita ukrajinska Odessa, ki jo nekateri imenujejo "južna prestolnica", je pisano in živahno milijonsko obmorsko mesto. Prva skrb nama je bila, da odloži prtljago, ki sva jo tvorila s sabo. K sreči ima večina večjih železniških postaj bivše Sovjetske zveze urejene "kamere hranjenja" – sobe oz. neke vrste skladišča, kjer lahko za razumno plačilo pusti prtljago. Ta skladišča prtljage sva s pridom izkoriščala ves čas potovanja. To, da do prestolnice Krima, Simferopola, kamor sva bila namenjena, ni mogoče več kupiti karte za vlak, naju ni več pretirano presenetilo. Imela pa sva srečo in dokaj hitro našla nočno avtobusno povezavo do tja.

S karto v žepu je bil pred nama brezskrbni dan potepanj po mestu in seveda obiska Arkadije, najznamenitejše mestne plaže, ki je presenetljivo dobro urejena in obljudena. Najino prvo kopanje v Črnem morju. S svojim izkušenim očesom sem opazil, da se Ukrajinci sončijo stoje. In da imajo skoraj vse stoječe punce oblečene bikini kopalke. Vendar zanimivo, na nobeni ruski ali ukrajinski plaži ne vidiš dekleta "zgoraj brez", to se jim zdi skrajno nespodobno! Znamenitih podzemnih labirintov katakomb, v katerih so se med vojno skrivali partizani, žal nisva uspela obiskati.

Vožnja z nočnim avtobusom seveda še zdaleč ni tako prijetna kot tista z vlakom, vendar glede na dolg dan, ki je bil za nama, s spancem nisva imela težav. Ko sva se zgodaj jutraj znašla v krimski prestolnici Simferopol, naju je tam že pričakovala domačinka – znanka Tanja. Res lep občutek, da te za dobrodošlico v tujem mestu pričaka prijateljski objem! Tanja naju je nastanila pri družini

Nekateri izberejo tudi takšen način transporta

Dmitrija, svojega fanta, s katerim smo se takoj spoprijateljili. Z bratom sta naju naučila obvezno zalogo ruskih kletvic, ki jih mora obvladati vsak pošten jezikoslovec.¹ Gostitelji so naju odpeljali k morju, na plažo nedaleč od znamenite Jalte, ki skoraj ne zasluži tega imena. Med šest metrov visoko betonsko škarko in morjem je petmetrski pas peska, ki ga imenujejo plaža, in na katerega dostop ti poleg vsega še zaračunajo. Zvečer pa smo si skupaj privoščili meni zelo ljubo specialiteto: na zraku sušeno soljeno ribo, ki se jo seveda obvezno zalije s pivom. Ob takšni prijetni družbi in tolikih stvareh, ki jih nama na tem kulturno in naravno bogatem črnemorskem polotoku ni uspelo videti, nama je bilo kar malo žal, da sva morala že oditi naprej. Toda karta za vlak do morske ožine, ki povezuje Azovsko in Črno morje in hkrati pomeni mejno črto med Ukrajino in Rusijo, je bila že kupljena – tokrat sva jo za spremembo dobila brez težav, saj so obmejni kraji precej neobljudeni.

¹Krim je najbolj rusifizirana ukrajinska republika. Ukrajinski jezik, ki je eden izmed treh uradnih jezikov te avtonomne republike, govori komaj 10 % ljudi, eden izmed uradnih jezikov je krimsko-tatarski (Krim je bil namreč od 13. do 18. stol. pod mongolo-tatarsko nadvlado), ki ga govori prav tako približno 10 % prebivalcev, velika večina, kar 80 % tega dvamilijonskega prebivalstva, pa govori rusko.

Sport

Dolomiti 29. in 30. junija 2012

Ker je lanska tura v Dolomite odlično uspela, pri povratku na avtobusu pa smo se strinjali, da diši po še, mi ni preostalo drugega, kot da tudi letos pripravim eno najmanj tako atraktivno turo kot lani. Tu je predlog, pa ocenite, če je v redu.

1. dan: petek, 29. junij

Odhod z avtobusom iz Slovenj Gradca okoli 3. ure. Peljali se bomo preko Avstrije do kraja **Toblach (1261 m, izvir Drave)**. Od tu bomo zavili na jug in po 28 km vožnje prispeli v olimpijsko mesto Cortine D'Ampezzo. Po počitku in malici, ki si jo bomo pripeljali s seboj, se bomo z gondolami (dvakrat se prestopi) povzpeli pod vrh **Tofane di Mezzo** na višino 3191 m. Za mnoge bo to višinski rekord, možen pa bo še vzpon na sam vrh **Tofane di Mezzo (3243 m)**. Po daljšem počitku in temeljitem ogledu sveta od zgoraj se bomo spustili z gondolo nazaj v Cortino. Vzeli si bomo 2 uri časa za sprehod po Cortini, potem pa se bomo mimo jezera Misurina peljali z avtobusom do koč **Auronzo (2300 m)**, ki leži visoko pod **Tremi Cinami**, ki za mnoge predstavljajo simbol Dolomitov. Čaka nas dobro uro dolg sprehod pod njimi mimo koč **Lavaredo** do koč **Drei Zinen Hutte (2450 m)**, ki nas bo gostila čez noč. Čisto blizu koč (cca 20 minut) je zanimiv dvojni stolp **Toblinger Knotten**, ki ima zanimivo in zelo atraktivno ferato (180 m vertikale). Tisti, ki jih to zanima in bodo imeli s seboj potrebno opremo (plezalni pas, čelado ...), se bodo lahko povzpeli na vrh, ostali pa si bodo lahko od spodaj ogledali, kaj so to ferate. Po večerji seveda ne bomo šli takoj spat, saj nas čaka presenečenje.

2. dan: sobota, 30. junij

Po zajtrku, ki je všteti v ceno prenočišča, se bomo spustili po prekrasni soteski **Rienz Tall**, kjer izvira reka Rienz, do jezera **Duron See**, ki leži ob cesti Toblach-Cortina. Zelo lepe hoje je za 3 in pol do 4 ure. Če je to za koga preveč,

Tri Cine

bomo organizirali skupino, ki se bo vrnila do koč Auronzo in se z avtobusom odpeljala v dolino. Na povratku domov se bomo glede na razpoložljivi čas lahko zapeljali do pravljirnega jezera **Pragser wild see** ali pa si ogledali kaj drugega. Možnosti je veliko.

Na pico, brez katere seveda ne bomo zapustili Italije, bomo šli v novo restavracijo tik pred avstrijsko mejo, kjer jih odlično pripravijo, pa tudi mnogo drugega se dobi. Od tu do doma je okoli 300 km vožnje, približen čas povratka pa je med 11. in 12. uro zvečer.

Obvezna oprema: poleg pohodniške opreme za sredogorje, malice in pijače so za na pot obvezni še **osebni dokument, potrjena planinska izkaznica** (zavarovanje in popust pri prenočišču), **posteljnina in obilo dobre volje**. Če nimate potrjene planinske izkaznice, lahko to uredite ob prijavi. Plačana članarina bo potrebna tudi za načrtovan vzpon na Triglav.

Stroški:

- prevoz časti GG SG
- prenočišče z zajtrkom s popustom 17 €
- povratna karta za gondolo na Tofano di Mezzo 18 €

Prijave z obvezno akontacijo 20 € bodo do zasedbe mest pri Vanču Hartmanu, informacije pa na telefonu 031 609 831.

Lep planinski pozdrav!

Vanč, PD Slovenj Gradec

Pomlad

*Ali pomeni enako tebi, meni?
Ne, če smo iskreni,
jo nekdo komaj pričakuje,
drugi pa spet obtožuje
ta presneti čas,
ki prehitro se vrti
in nas nekako za sabo pusti.*

*Pomlad pomeni,
kadar narcisa skozi zemljo glavico tišči
in tople sončne žarke lovi.
Pomlad pomeni rumenega piščančka,
ki ga nogice komaj držijo,
a se prav te kaj hitro za črvi podijo.*

*Pomlad pomeni tudi rojstvo nekoga,
ki ga vsi željno pričakujemo,
ki ga neskončno obožujemo,
čeprav ga le skozi mamin trebušček čujemo.*

*Pomlad pomeni novo življenje,
novo upanje, novo brstenje
na drevesih, v živalih,
v vseh nas,
pomlad nam vzbuja upanje
na boljši, lepši čas.*

Irma Marija Zajc

Štefan Pantner

1950–2012

*Ob prihodu v rodno dolino je njegovo srce
vzdrhtelo ob pogledu tja gor.
Tja, kjer je kraljevala ljubezen,
slapavini rokami položena v zibel življenja.*

Štefanovo srce je ljubilo ta svet. Kjerkoli je hodil, povsod ga je božal blag veter, povsod ga je spremljala tiha beseda staršev. Vse od leta 1950, ko je kot peti od šestih otrok Pantnerjeve družine privedel na svet, je rad tekal po bregu v dolino in nazaj v objem mame Marije in očeta Štefana. Tam je našel tolažbo, mir in zavetje.

Kamorkoli ga je zapeljala pot, naj je to bilo v otroštvu do šole na hribčku ali v mladosti, ko je iskal zaposlitev najprej v rudniku, kasneje kot sprevodnik, vedno se je končala v rodni dolini. Potreboval je svobodo kot ptica, ki se lahko dvigne visoko in se tako čudi stvarjenju. Delo v Avstriji mu ni dalo tistega, kar si je želel, poleg tega ga je blizu rodnega doma, pod obronki Pohorja, čakala mlada ljubezen. Našel si je službo, ki mu je bila pisana na kožo, postal je inkasant pri Elektru Slovenj Gradec. Nič več zaprtih prostorov, ampak svoboda gibanja od hiše do hiše, prijazna beseda in neskončna narava. V Mislinji pa ga je zvesto čakala ljubezen dekleta. Svoj da sta si dahnila leta 1976, na isti dan kot njegova sestra Marijana in njen izvoljenec.

Spletati sta pričela gnezdo in njun dom so blagoslovili otroci. Najprej sin, ki je dobil v dar očetovo in dedovo ime, nato Dušan in kmalu še hči Lidija. Kako topla je bila sreča v tistih dneh v majhnem gnezdu pri ženinih starših v Mislinji. Toda iz majhnega je raslo veliko in potrebno je bilo narediti večje gnezdo. Žuljave roke in trud dela, ki je prehajal na pridne otroke, sta z ženo Silvo kmalu imela poplačan. Srečni so se vselili v nov dom. Zavetje, ki ga je vedno čakalo, najsi je bil na poti zaradi službe ali zaradi svoje neskončne ljubezni. Kot mlad družinski oče jo je najprej iskal ob reki kot ribič, a kot poje pesnik »Nazaj v planinski raj«, tako je njegovo srce hrepenelo po čudežu stvarstva v hribih. Obdajali so ga vse življenje, bili so njegov neusahljiv vir moči in miline.

Želja po delitvi skrivnosti planin ga je peljala na pot izobraževanja za markacista. Kot član Planinskega društva Mislinja je znamenja planinskih poti s

ponosom postavljaj, kjer koli je bilo potrebno.

Sreča, ki je priromala v njegovo družino z otroki, se je hitro začela širiti, saj so si vsi trije ustvarili nov dom. Prvi doma, druga dva blizu doma. Tako je bilo rojstvo sedmih vnukov in vnukinj velik dar. Radost in sreča sta se naselili v njegovem srcu ob poslušanju otroškega smeha, najlepši dar jih je bilo objeti in se z njimi veseliti majhnih radosti narave.

Bolečino je znal tiho nositi v svojem srcu, pa naj jo je izkusil kot majhen otrok ob padcu na poti ali kot zrel mož in oče. Mamin nauk iz otroštva: potrpi in zaupaj, mu je pomagal, ko ga je prvič obiskala zahrbtna bolezen.

Toda lansko jesen, ko je odšla k stvarniku njegova sopotnica, Pantnerjeva mama, je klonil. Skrita iskra bolečine je izbruhnila kot požar. Hotela je svoj davek. Samo eno drobno željo je imel, zaspati doma, med svojimi dragimi. In ta želja se mu je nazadnje tudi uresničila.

Čeprav mnogo prezgodaj za naš razum, je za vedno odšel. Tja v naročje ljube mame in očeta. Tja k bratu.

Izgubili smo velikega prijatelja, mislinjski planinci pa človeka, ki je veliko postoril tudi za našo planinsko organizacijo. Zato ga bomo ohranili v trajnem spominu.

Ivana Šoster

Elizabeta Grabner

1924–2012

Vijugasto pot od Črne preko Slemenca do Šoštanja spremlja strmo, a s soncem obsijano Javorje. Prepletajo se gozdovi, travniki in na vsake nekaj sto metrov lepo urejene domačije. Morda prav zaradi strmin ne opaziš vseh lepote, a ko se vzpneš na sosednji Polovec ali na višji Smrekovec, imaš pred seboj kot na dlani čudovito oblikovano kulturno krajino z lepimi hišami, hlevi in kaščami. In prav neke v sredini nekaj še posebej žari: na novo urejena Drvodolova domačija. Pred dvema letoma je bila kmetija izbrana za najlepšo v Občini Črna na Koroškem in je za to prejela zaslužen priznanje.

In na tej domačiji se je rodila, živila in vzgajala svoje otroke Elizabeta Grabner ali Drvodolova Liza, v zadnjem času najpogostejša Drvodolova bica. Le eno

leto, zadnje leto svojega življenja je preživel drugod, v Domu starostnikov na Prevaljah. Kljub dobri oskrbi, prijaznemu osebju, pogostim obiskom svojcev in znancev je pogrešala svoj dom.

Elizabeta Grabner se je rodila pred slabimi osemindesetimi leti v domači hiši, točneje 25. oktobra 1924. Imela je srečo, da je takrat v teh krajih služboval duhovnik, skladatelj in velik slovenski rodoljub Viternik, ki ji je v takratni šoli v javorski mežnariji dal znanje iz pisanja, računstva, poznavanja prirode ... Takrat sicer še ni vedela, a vendar se je kasneje pokazalo, da tudi veliko mero ljubezni do domovine. Kmalu po začetku 2. svetovne vojne se je sprva poredko, kasneje pa vedno bolj vključevala v boj proti tistim, ki so v ujetništvo odpeljali marsikatero njeno znanko, znanca ali pa so požgali sosedovo domačijo.

Kmalu po vojni se je poročila z vrstnikom, s sosedovim, Modrejevim fantom, Martinom.

V tistih letih so bile družine številčne in tudi pri Drvodelovih je na svet privedlo pet otrok. Eden je umrl že pri osmih mesecih, ostali pa so Majda, Peter, Štefan in Slavko.

Kmetija je nekako srednje velika in v skrbi za številno družino je bilo veliko dela. Martin je pričel bolehati in leta 1979, pri 56 letih življenja, umrl. Otroci, vajeni dela, so pridno pomagali in kmetija je živila. Počasi so začeli odhajati od doma in v neposredni bližini doma je ostal le sin Štefan. Z ženo Cvetko sta pričela gospodariti na dveh kmetijah, pri Drvodelu in pri Juvanu. Zgradili so nove hiše in gospodarska poslopja in bica Liza je vseskozi pridno pomagala. Bila je prava kmetica. Rada je imela zemljo, vedno obdelan vrt in urejene travnike.

Vedno se je še posebej razveselila obiska hčere in sinov, sedmih vnukov in štirih pravnukov. Na Drvodelovi kmetiji pa niso bili dobrodošli samo domači, tudi naključni mimoidoči so bili deležni prijaznega povabila, prijazne besede in pogostitve.

Še nekaj osebnega. Pred nekaj desetletji sem kot mlad gozdar prišel v revir Javorje, v državni sektor. S takratnim pomočnikom Francem sva se kar dostikrat ustavila pri tej prijazni ženski. V zimskem času smo včasih tudi za kakšno uro »vrgli« karte. Ob »zeljni babi« (pik dama) smo pridno klepetali in marsikaj sem izvedel o ljudeh, običajih in delu »svojih« Javorcev.

Težko je slovo od človeka, ki izžareva toplino, prijaznost in poln nasmeh. Morda je včasih to težko opisati, a čutili smo to, hčerka in sinovi, vnuki, pravnuki, vsi bližnji, sosedje in tudi drugi, ki smo jo poznali.

Janez Švab

Marija Potočnik

1937–2012

Nenadna kruta vest je zaokrožila od Zagrada pa preko sosednjih kmetij do vseh nas, ki smo Marijo poznali in jo spoštovali. Petinsedemdeset let ji je bilo dano preživeti na domačiji, saj je od svojega rojstva pa skozi otroštvo, mladost in zrela leta vedno prebivala na domačem gruntu, po domače pri Komesu.

Marija Potočnik, poznana kot Komesova Mici, je bila rojena 1. februarja leta 1937 mami Mariji in očetu Francu Plešivčniku kot edina hčerka. Že od otroštva pa skozi leta, ko je hodila v osnovno šolo, je z delom pomagala na kmetiji. Učenje ji je dobro šlo, zato si je želela nadaljnega šolanja, njena velika želja pa je bila postati učiteljica.

Njene želje in sanje pa so se po mali maturi v hipu razblinile, ko se je pri delu smrtno ponesrečil oče. Z mamo sta ostali sami in možnosti za nadaljnje šolanje na učiteljsko ni bilo več. Popolnoma se je posvetila kmetiji. Tisti čas je bila zaradi bolezni tudi njena mama že potrebna pomoči; danes si sploh ne znamo več predstavljati, koliko moči in zrelosti je moralo pokazati šestnajstletno dekle, da je zmoglo preživeti ta težka leta.

Kmalu pa ji je sosedov, Temeljnov Matevž Potočnik začel delati družbo. Vnela se je ljubezen, ki sta jo s poroko potrdila leta 1955. Še istega leta se jima je rodil sin Edi. Na domačiji je bilo spet mlado življenje, polno veselja in zagona.

Kljub temu da so bile možnosti zelo skromne, sta se leta 1958 lotila gradnje nove hiše, v katero so se čez tri leta tudi vselili. Tisti čas do hiše še ni bilo ceste in ves potreben material sta z volovsko vprego v treh dolgih zimah spravila do hiše in jo tudi sama zgradila.

Mož je bil čez dan na šihu, Edi v šoli, Mici pa je poleg skrbi za bolno mamo in vsakodnevnih opravil na domačiji še nekako uspela, da je s prodajo skromnega pridelka pomagala preživljati družino.

Svojo neuresničeno željo po šolanju je zamenjala za to, da je sin Edi doštudiral. Na to je bila zelo ponosna. Največje veselje pa sta ji naredila vnuka Grega in Ana, ki sta se Ediju in snahi Tanji rodila pri Najevniku. Vsakega obiska domačih je bila zelo vesela. Prav tako je bila hvaležna za vso pomoč, ki jima jo je nudil sin poleg svoje naporene službe in dela na svoji kmetiji.

Poznana je bila tudi kot dobra kuharica. Kadar je zadišalo po kuhinji, je rada povabila domače ali pa sosede in prijatelje, a danes njeni »presni krapi« odhajajo med spomine.

Dolga leta odrekaj in naporov počasi jemljejo moči še tako trdnim in tudi Komesova Mici je morala pred dnevi priznati premoč bolezni in utrujenosti.

Domači se najlepše zahvaljujejo vsem, ki ste v teh težkih trenutkih pristopili k njim s svojo pomočjo ali z besedo tolažbe, posebej sosedom Temeljnom in Uršejem.

Marijinemu možu Matevžu, sinu Ediju z ženo Tanjo, vnukoma Gregu in Ani ter vsem ostalim sorodnikom iskreno in najgloblje sožalje, Vam, draga Komesova Mici, pa počitek v miru, nedaleč od vašega doma.

Marko Kavtičnik

Ivica Laznik

1954–2012

Minevajo dnevi, eden za drugim drsijo skozi čas, nič ji ne ustavi. Sonce nas obseva, enkrat močneje, pa zopet čisto rahlo v naši rasti od rojstva do zrelosti. Toda, kaj ko pridejo žalostni in črni trenutki, takšni, ki bi jih radi izbrisali za vedno, vendar tu so, sejejo žalost; oči skelijo, solze mokrijo obraz, to je čas, ko izgublamo najdražje, svojo dragocenost in osebo, ki jo bodo kot mamo in ženo, najbližji ves čas svojega življenja še kako pogrešali.

Poslovili smo od naše Ivce Laznik in prav je, da se sprehodimo po poti njenega življenja. Pisal se je 23. maj 1954, ko je Antonija Javornik na hribovski Pečolarjevi domačiji v Pamečah povila hčerko Ivico. Družina s petimi otroki se je trudila z očetom Petrom in mamo Antonijo zagotavljati pogoje za življenjsko eksistenco. Žal je bila usoda neizprosna in v družini Javornik-Pečoler so se prezgodaj poslovili štirje od petih rojenih otrok, tako da je po Ivičini smrti ostala le še najmlajša hči Minka.

Ivica je osnovno šolo obiskovala v Pamečah in v težkih razmerah pomagala z delom na domačiji. Spoznala je Viktorja

Laznika s Starijeve kmetije in leta 1980 sta si obljubila zvestobo. Štiri leta pred tem se je zaposlila v Tovarni pohištva Pameče, vendar se je morala zaradi bolezni leta 2000 upokojiti.

Skupno sožitje in harmonija v družini sta rodila sadove, rodili so se otroci, a žal je kruta usoda pred desetimi leti vzela življenje hčerki Lidiji. Ivici z možem pa je življenje polepšalo rojstvo hčerk Janje in Mateje ter vnukov Žana, Mateja in Leona.

Na žalost ji je zadnje leto začelo pešati zdravje in 27. marca je v bolnišnici Slovenj Gradec Ivica zaprla svoje trudne oči.

Ivici so njen mož Viktor, njuni otroci in sorodniki iskreno hvaležni za vsa dobra dela in plemenita dejanja.

Hvala ti, izrekajo otroci, ljuba mama, za naša življenja, za bogastvo duše, ki sedaj žaluje zaradi tvojega slovesa. Tolaži nas pa misel, da si šla tja, kjer ni več trpljenja. Tja, kjer so te pričakali hčerka, mama, oče, brala in sestra.

V tej slovenski zemlji v spokojnem bivanju najdi svoj mir, sij božji pa naj ti bo sreče izvir.

Jože Krevh

ZAHVALA

Ob boleči izgubi žene, mame in babice

Ivce Laznik se iskreno zahvaljujemo vsem, ki ste nam v bridkosti slovesa stali ob strani in jo pospremili na poslednjo pot na pameškem pokopališču. Hvaležni smo za vso pomoč osebnemu zdravniku dr. Ervinu Pečnik in zdravstvenemu osebju Bolnišnice Slovenj Gradec.

Hvala duhovniku Tadeju Legnarju, pogrebni službi Komunale Slovenj Gradec, cerkvenemu pevskemu zboru iz Pameč za zapete žalostinke ter govorniku Jožetu Krevhu.

Žalujoci: mož Viktor, hčerki in ostalo sorodstvo

Visok jubilej Smreške tete

Vera Lužnik

Marija se je za k maši vedno lepo opravila in še zmeraj se rada lepo obleče.

25. marca je v krogu sorodnikov praznovala visok jubilej, 90. rojstni dan, Marija Lužnik, Smreška teta iz Trbonj.

Rodila se je 20. marca 1922 pri Mežnarju v Golavabuki. Otroštvo je preživljala doma na manjši kmetiji z dvema sestrama in štirimi brati. Leta 1942 se je zaposlila pri mesarju Popiču v Slovenj Gradcu. Delo je bilo zelo težko, veliko je bilo pranja, predvsem delovnih oblek, seveda vse ročno. Oprano pa je Marija poleti in pozimi nosila splakovat v reko Mislinjo. Vedno je bilo veliko dela, od pospravljanja, kuhanja do varovanja otrok.

Tu je spoznala mladega mesarja Ivana Lužnika, Desetnikovega Anzana, in med njima je vzklila ljubezen. Poročila sta se leta 1946 in nekaj časa živela na Ravnah, kjer je delal mož. Po prigovarjanju Ivanovega očeta sta se leta 1948 preselila v Smreško bajto, ki jo je Ivan dobil za doto od Desetnika. Bajto sta obnovila,

mož pa se je zaposlil na železnici. Micka je skrbela za dom in za rejenko Elico, ki sedaj živi v Mariboru. Zaradi težkega terena je bil koš njen redni spremljevalec, poleti pa je hodila tudi odsluževat za oranje, prevoze in še kaj.

Leta 2000 je pokopala moža, ki je tudi dočakal 90 let. Odtlej živi sama v tisti leseni bajtici, si kuha, skrbi sama zase in kar ne more verjeti, da ji je nateklo že 90 let. Bila je vesela, ko so ji za praznik prišli

voščit predstavniki Rdečega križa, in nasploh se veseli vsake pozornosti. Družbo ji delajo radio, televizija in časopis. Da je njena drvarnica pred zimo polna, peč topla, *fasnga* in zdravila pa pri roki, pa poskrbi njen nečak Maks z družino.

Vsi skupaj ji želimo še mnogo let, obilo zdravja, dobrega počutja in vsega, kar si sama želi!

Razstava likovnih del Lidije Fajmut

Manca Javornik

V Koroškem domu starostnikov smo postavili na ogled razstavo ljubiteljske slikarke Lidije Fajmut iz Šentjanža.

Lidija je že v zgodnji mladosti veliko risala, bolj aktivno pa je začela kasneje. Ljubiteljska slikarka je članica Likovne sekcije kulturnega društva Dravograd. V teh letih je imela 15 skupinskih razstav, med njimi tudi eno mednarodno v Srbiji, Guči. Lansko leto je dvakrat samostojno razstavljala v Dravogradu. Po besedah slikarke so njene slike tipično ekspresionistične. Trenutno slika z oljnimi barvami, saj se ji zdi ta tehnika zelo zanimiva. Zelo veliko je risala na stene, kar pa je precej težje, saj so površine

veliko večje. Slikarki je pomembna notranja izpoved, ne čutno zaznavna stvarnost. V njenih delih je ta stvarnost deformirana in prikazana po njeno. Trudi se, da so kljub navidezni sivini slike dinamične in polne simbolike. »Največ pa vsekakor povedo slike same,« pravi avtorica.

Bogat kulturni program ob odprtju razstave so pripravili člani folklorne skupine, učenci 3. B razreda OŠ Neznanih talcev Dravograd, pod mentorstvom prof. Aleksandre Rožič. S pesmijo so prireditev dopolnili Viharniki iz Mežice. Razstava bo na ogled do jeseni.

Ob odprtju razstave

Za šalo ali zares?

Zlatko Škrubej

DOBRO VPRAŠANJE

Pri verouku Tinček dvigne roko: Gospod župnik, vas lahko nekaj vprašam?

- Lahko, Tinček.
- Ali cerkev, potem ko se potopi, pride v pekel?

MOŽ ZNA

Gospa vstopi v trgovino za živali: Dober dan. Imate morda pasjo skledo z napisom Samo?

Prodajalec začudeno: Ali zna vaš pes brati?

Gospa odvrne: Ne, zna pa moj mož.

OPTIČNA ILUZIJA

Pivski bratec reče drugemu: Ja, temu se pa reče optična iluzija.

- Kaj misliš s tem?
- Videti si inteligenten izključno po zaslugi očal.

POZOREN MOŽ

Mož reče ženi: Draga, rekel sem si, da se ne spodobi, da bi šla na koncert v svojem starem plašču.

- Oh, dragi, tako pozoren si.
- Sem, prav zato sem kupil le eno vstopnico.

OPOZORILO

Mož pride nepričakovano domov in zaloti ženo z ljubimcem. Zaradi tega čisto podivja, začne preklinjati in groziti. Žena ga opozori: Pazi, kaj govoriš v navzočnosti mojega odvetnika!

PROŠNJA

Privlačna ženska na avtobusu opazi, da jo neki tip poželjivo opazuje. Naposled pristopi k njemu in mu reče: Prosim vas, da me oblečete. Na naslednji postaji izstopim.

LAŽNIVEC

Poštár pozvoni in blondinka odpre okno: Letalsko pismo za vas, gospa!

Blondinka ga ozmerja: Lažnivec! Videla sem te, kako si se pripeljal s kolesom!

ŠE SREČA

Sodnik ošteva štajerskega voznika: Za vašo prometno nesrečo je kriv alkohol!

Štajerec si oddahne: Uh, še sreča, mislil sem že, da sem kriv jaz.

PRIJAVA

Gorenjec vstopi v matični urad: Žena je rodila. Koliko stane prijava?

- Nič.
- Odlično. Potem pa prijavljam, da so bili trojčki.

PREPRIČAL SE JE

Tone razlaga prijatelju: Do včeraj sem bil prepričan, da moja žena sploh ni ognjena v postelji.

- In kaj se je zgodilo včeraj?
- V postelji sem jo zalotil z gasilcem.

POJMA NIMA

Učiteljica gleda Alenovo nalogo in mu reče: Eh, Alen, kar povej mi, kdo od domačih je naredil nalogo namesto tebe?

Alen odvrne: Pojma nimam, sinoči sem šel zgodaj spat.

DOMISELNO

Zvone se zjutraj obrije in reče ženi, ki vstaja iz postelje: Ko se zjutraj obrijem in se pogledam v ogledalo, se počutim dvajset let mlajšega.

Žena takoj reče: Od danes naprej se boš bril zvečer!

DOKAZ

Eskim se vrne domov in ženo pozdravi tako, da z nosom podrgne ob njenega. Žena se razburi: Svinja, varaš me!

- Kaaaaaaaj!?
- Tiho bodi, topel nos imaš!

NEKDAJ

Žena se pritožuje možu: Nekdaj si tako lepo skrbel zame, govoril si mi, da sem tvoj svet.

Mož se brani: Ja, takrat sem se zelo slabo spoznal na zemljepis ...

MOTILO BI GA

Prijatelja modrjeta, pa reče eden: Nikoli se ne bi poročil z žensko, ki bi bila podobna meni.

- Hm, zakaj ne?
- Močno bi me motila njena preteklost.

ZARES ČUDNO

Lovca se pogovarjata pa reče eden: Pri meni doma se mi zdi nekaj čudnega.

- Le kaj?
- Lovski sezone je konec, tašča pa še kar naprej laja ...

TAKOJ JUTRI

Žena se vrne domov z zdravniškega pregleda in reče možu: Zdravnik mi je priporočal morje in morski zrak.

- Kaj porečeš na to?
- Takoj jutri greval
- Res, kam pa?
- K drugemu zdravniku!

Menedžerka in čistilna akcija

Milena J. Cigler

Mateja si je zaželela obiskati še druge kraje v Sloveniji in Sandi ji je obljubila, da ji bo za vodičko. Ampak, bog ne daj povedati teti Veroniki, da greva najprej v Vinje, kjer živi inovator Frence, zakaj, boste izvedeli na koncu te zgodbe. Torej, bližamo se cerkvi sv. Nikolaja in tam se pot v Vinje strmo dviga. To je Frence na svojem hrbtu krepko občutil, zato lahko uporabimo njegovo prvo inovacijo: tovarno žičnico (za tovor in ljudi). Naložimo ves proviant nato se pa še sami usedemo v leseno korito, ki ga Sandi požene po Frencetovih navodilih. Ven nas »vrže« (žičnica, seveda) direktno na dvorišču inovatorja, kmeta in delavca Frenceta v Vinjah. Medtem ko nam razkazuje hišo, se v hlevu derejo krave in koze. »Sanda, daj, vklopi makaron žičnico!« »Kaj naj vklopi?« »Saj boste videle, da se ne bodo več drle, opice ferdamane lačne!« »Tako je bilo,« začne razlagati Sandi, »med slovensko vojsko je bil Frence zadolžen za hrano za borce TO, mu je pa od takrat ostalo še za celo sobo makaronov, ker je mislil, če bi vojska dalj trajala. Zdaj jih pa kravam in kozam *fotra!*« »Kako pa? A kar surove?« »Ne, ima tekoči trak, po katerem se vozijo makaroni in na vsake toliko ima vodni curek, da se makaroni najprej zmehčajo v topli vodi, nato pa v kravjem želodcu.« V začetku so bile hude reakcije, ker so bile krave zasušene, zdaj jim pa na vrh makaronov (robot) sipa lucernino moko in je boljše. »Sandi, a makaroni v kuhinji že vro?« »Ne, Frence! Kaj pa bo danes zraven za jest?« »Žametne nageljne bomo poslušali, da bodo gostje vedele, od kod izvira njihov pevec.« »A Frence tudi vsak dan makarone je?« je radovedna menedžerka Mateja. »Ja, draga moja, tu je že Gorenjska!« Je pa zato glasba vsak dan drugačna zraven. Tu se hrana ne meče stran! »Kakšno omako bi pa res lahko dali zraven!« predlaga Mateja! »To pa da ob nedeljah, ker ima polno hišo obiskov, ogromno je novinarjev. Vsako drugo nedeljo pa še meso doda v omako.« Mateja zavija z očmi, Martino pa zanimajo še druge inovacije. »No, recimo, ko smo ravno v njegovi spalnici. Frence je včasih tako utrujen, pa nima koga, da bi mu sezul škornje, zato je montiral na posteljno stranico poličko, kamor položi

noge s škornji vred in tako pač spi, dokler utrujenost ne mine, potem si pa sezuje škornje in spi naprej. Pa še za žile je dober ta način počitka!«

V dnevni sobi je bila zakurjena krušna peč, zato je Frence pripomnil, da tudi v zvezi s pečjo obstaja ena inovacija, ki jo pojasnim ostalim: »Če si in ko si umije noge, po navadi ob sobotah, sede na krušno peč in binglja z nogami tako dolgo, da so suhe, na tleh pa se naredi lužica, ki hitro izhlapi!« »Prihranim brisačo, ki ni poceni!« pametno doda. Sandi je na skrivaj vtila v makarone omako boloneze zaradi Mateje, ko je tako kritično gledala ob samih makaronih, na vrh smo popili sedem let star lesnikov mošt in »Žametni nagljni« so bolj prišli do izraza oz. naših ušes. Potem sta se Sandi in Frence prepirala, kdo je oče znanega pesnika, ki se je tudi rodil v Vinjah, in Sandi je rekla, da župnik, me smo pa trdile, da neki potujoči pevec, ki je hodil po vaseh in prepeval.

Aha, ko smo pri petju: Frence je povedal, da v Vinjah vsi zapojejo kitico pesmi samo do polovice, ker tudi tako varčujejo. To je bilo pa za Matejo že preveč! Rekla je, da je tu ne bodo več videli in da je slabo naletela pri začetku popotovanja po Sloveniji. »Če bi ti videla, kaj je šele Valvazor pisal o teh krajih!« jo je mirila Sandi. »Vsaka druga vas je izdelovala postelje, in sicer naj bi bili prebivalci sami lopovi in cigani! Vprašaj Mileno, če ne verjameš, ona se je Valvazorja skoraj na pamet učila!« Prikimala sem, čeprav tako hudo ravno ni bilo. Se vidimo drugič v drugem koncu prelube nam Slovenije!

P. S. Veronika ne sme zvedeti, da smo bile tam, ker je s Frencetom v *žlahti*, kar pa bi najraje utajila. (Veronika je Sandijina mama.)

Patronažne sestre

Zlatko Škrubej

V Šmartnem je živel zanimiv starejši možakar. Ime mu je bilo Tone. Poznala ga je vsa vas, rad je poprijel tudi za kakšno delo, zato je tudi na obiske iz dolgega časa rad hodil povsod. Govoril je malo nerazločno, daljših besed si ni zapomnil, zato se jih je izogibal ali jih je pa spačeno povedal.

Nekoč je kot sopotnik voznika bil udeležen pri prometni nesreči. Bil je kar močno poškodovan, zato je bil nekaj dni na opazovanju v slovenjgraški bolnišnici na intenzivni negi v t. i. šok sobi.

Ker pa stanje glede poškodb ni bilo hudo, so ga po nekaj dneh iz bolnišnice odpustili in on je povsod, kamor je prišel na obisk, razlagal, kako je nesrečo preživel v bolnišnici.

Prišel je tudi k meni, ker sva se dobro poznala, in veselo sem ga pozdravil: »Zdravo, Tone, kako kaj?«

»No, po nesreči sem kar v redu,« mi je takoj odgovoril.

»Sem slišal nekaj. Kako si se pa imel v bolnišnici?« sem ga kar sam vprašal.

»Ni bilo ravno v redu, bil sem v švoh sobi,« je takoj povedal.

»Kaj pa sestre tam?« sem še vrtal z vprašanji.

»Sestre? Ja, pazile so me patronske sestre,« je pojasnil.

»Te sestre se imenujejo patronažne sestre,« sem z nasmehom povedal. Tedaj je v moje stanovanje vstopil sosed in takoj opazil Toneta: »Zdravo, Tone! Vesel sem, da te vidim zdravega,« je veselo dejal.

»Ja, bil sem v bolnici v švoh sobi,« je takoj pojasnil.

»Kaj pa sestre, so te imele lepo?« je sosed malo za šalo, malo zares vprašal.

»So, na mene so pazile montažne sestre.« Sosed se je glasno nasmejal in ga tudi popravil: »Ne reče se jim montažne, ampak patronažne sestre.«

»No, nekam dolg naziv imajo, imele so me pa lepo,« je še dodal, vstal in odšel.

S sosedom sva še malo pokramljala o njem, strinjala sva se pa oba, da je dober človek, priden in pošten. Pri človeku ni važen govor ali zunanji videz, važna sta poštenost in srce.

Finančni derivati – finančni instrumenti brez lastne vrednosti

Bernarda Dretnik,
samostojna premoženjska svetovalka

Veliko se govori o finančnih derivatih, le malo kje pa so pojasnjeni na enostaven in razumljiv način. Gre za najhitreje rastoči finančni instrument na svetu v zadnjih 17 letih, ki današnjemu finančnemu svetu predstavlja potencialno največjo grožnjo.

Derivati so finančni instrumenti, ki nimajo nobene lastne vrednosti, temveč je njihova vrednost izpeljana iz nečesa drugega. Stavijo na tveganje lastništva nečesa, kjer se pričakujejo cenovna nihanja (npr. valutna razmerja, merica pšenice, vrednosti delnic, vrednosti državnih obveznic, vrednost nafte ...). Obstaja veliko različnih oblik derivatov: finančni, energetski, blagovni, tovarni, inflacijski, zavarovalni, vremenski, kreditni, športni, nepremičninski ... Delo trgovcev z derivati je podobno

tistemu, ki so ga včasih opravljali danes prepovedani *bookie* (pobiralci stav). Preprosto gre za pobiranje stav od ljudi, ki sklepajo stave. Naslednji izjavi finančnih strokovnjakov lepo opisujeta razsežnosti omenjenega trga: »Čez noč lahko ostanete brez vsega [...], je največji, potencialno najbolj donosen in rušilen trg na svetu.« (Linda Davies, bivša bankirka v Londonu in New Yorku) »Mi jih vidimo kot tempirane bombe za obe strani, tisto, ki z njimi trguje, in za ekonomski sistem [...]. Z našega stališča [...] so derivati finančno orožje za množično uničenje. Nosijo grožnjo, sedaj še prikrito, a potencialno smrtonosno.« (Warren Buffett, milijarder) Kako hitro raste trg finančnih derivatov, pove naslednji podatek: vrednost finančnih derivatov v letu 1990 je bila za 6,5-krat manjša od vrednosti svetovne tržne kapitalizacije, konec leta 2007 pa je bila vrednost finančnih derivatov že 10-krat večja od svetovnega bruto družbenega proizvoda (60 trilijonov dolarjev) in je znašala 681 trilijonov ameriških dolarjev. Danes je vrednost finančnih derivatov že preseгла vrednost 1.5 kvadrilijona ameriških dolarjev! (1.500.000.000.000.000 \$)!!! Posledice finančnih derivatov:

- 2001: bankrot Enrona, sedmega največjega podjetja v Združenih državah Amerike
- 2002: Allied Irish Bank izgubi 750 milijonov dolarjev pri uporabi izmišljenih opcijskih pogodb z namenom, da prikrije izgube pri valutnem trgovanju
- 2003: ameriško obrambno ministrstvo je bilo mnenja, da bi tak trg izboljšal napoved in preprečitev terorističnega nasilja
- 2004: finančniki podjetja Citigroup so zaslužili 15 milijonov evrov, potem ko so na

hitro prodali evropske obveznice in njihove derivate v vrednosti 11 milijonov evrov in jih nato po nižji ceni kupili nazaj

- 2004: podjetje China Aviation je pri špekulativnem trgovanju izgubilo 550 milijonov dolarjev
- 2005: podjetje Refco, eno izmed največjih svetovnih borznih posrednikov za derivate, je bilo primorano zaustaviti trgovanje
- 2006: multistrateski *hedge* sklad, ki je upravljal s premoženjem v vrednosti 9 milijard dolarjev, je pri špekulaciji na ceno zemeljskega plina v prihodnosti v enem samem tednu utrpel velikansko izgubo (6 milijard dolarjev) in propadel
- 2008: banka Société Générale je januarja izgubila 4,9 milijard evrov pri nepooblaščenem trgovanju s terminkimi posli. Za to največjo bančno goljufijo na svetu so obtožili neubogljivega bančnega uslužbenca.

Izdaja:

Gozdno gospodarstvo Slovenj Gradec, d. d.
Vorančev trg 1, 2380 Slovenj Gradec

telefon: 02 88 39 480

faks: 02 88 42 684

e-mail: vihnarik@gg-sg.si

Direktor:

Silvo Pritrznik

Glavna in odgovorna urednica:

Marta Krejan, prof.

Uredniški odbor:

Marta Krejan, Ida Robnik, Danijela Zaveršnik,
Saša Suhel, Gorazd Mlinšek, Jože Potočnik

Lektorica:

Marta Krejan, prof.

Fotografija na naslovnici:

Ivan Stornik

Oblikovanje in grafična priprava:

Unigraf - Igor Senekovič, s. p., Prevalje

Tisk:

ZIP center, d. o. o., Ravne na Koroškem

Na podlagi mnenja ministrstva za Informacije z dne 30. 1. 1992 je Viharnik proizvod informativnega značaja (tj. tarifne številke 3).

Dan odprtih vrat v Lesoteki

Marta Krejan

Po uspešni prireditvi ob predstavitvi naše nove blagovne znamke Lesoteke je Brane Dolinšek, vodja trgovine v Radljah, ki nosi ime blagovne znamke, organiziral »dan odprtih vrat« na katerem so si lahko obiskovalci ogledali prodajni program trgovine in stroje podjetja Husqvarna, ki jih je bilo možno tudi preizkusiti. Obiskovalci so lahko sedli na kosilnico, vzeli v roke motorno žago, opazovali robotsko kosilnico in se ob vsem tem še okrepčali s pasuljem in posladkali z domačimi slaščicami.

Robert Potnik, radeljski podžupan, je prvi vzel motorno žago v roke.

Strokovni delavci strankam radi svetujejo.

Lidija Požgan, direktorica občinske uprave Mestne občine Slovenj Gradec je preizkus žage prepustila mislinjskemu županu Francu Šilaku.

Urednico Viharnika je dela z motorno žago naučil njen oče (foto: Rok Tretjak).

NOVOST NA SLOVENSKEM ZAVAROVALNEM TRGU

ZMPRIZMA Hibrid
Danes za jutri

Z osebnim zavarovanjem **ZM PRIZMA Hibrid** ste pripravljeni na vse izzive.
Inovativna rešitev **ZM PRIZMA Hibrid** zavarovanje - varčevanje - donos - varnost.

www.ZavarovalnicaMaribor.si • 080 19 20